

Groene dorpen in een dijk van een gemeente.

Groenbeleidsplan Gemeente Olst-Wijhe.
Beleidsvisie, hoofdrapport

april 2006
Afdeling Infrastructuur

Inhoud:

1.	Inleiding	2
2.	Beleidsplan, groene dorpen in een dijk van een gemeente											
2.1	Behoeftte aan groen	3
2.2	Groene schatten	3
2.3	Entente Florale	4
3.	Beleidsvisie											
3.1	Inleiding	5
3.2	Uitgangspunten voorgemeentelijk groenbeleid	6
3.3	Rijks- en Provinciaalbeleid	7
3.4	Gemeentelijk Ruimtelijk Ordeningsbeleid	7
3.5	Visie op de groenstructuur	7
3.6	Toelichting op de kaarten	9
3.7	Vervangingsschema openbaar groen	11
4.	Functies en waarden van het groen											
4.1	Inleiding	13
4.2	Waarden van het groen	13
4.3	Stedenbouwkundig toepasbaar groen	15
4.4	Stedenbouwkundige functies van het groen	17
4.5	Duurzame ontwikkeling	19
4.6	Ecologisch waardevol groenbeheer...	20
5.	Beheer van openbaar groen											
5.1	Inleiding	24
5.2	Visie ten aanzien van beheer	24
5.3	Uitwerking groenvisie in het onderhoudsprogramma	25
5.4	Beheerniveau's	26
6.	Analyse van de dorpen											
6.1	Inleiding	27
6.1.1.	Buurtschappen	27
6.2.1	Analyse Wijhe	27
6.3	Aanpassingen bestaande straten/wijken	Wijhe	31
6.4	Olst	38
6.5	Wesepe	41
6.6	Boskamp	42
6.7	Den Nul	43
6.8	Boerhaar	44
6.9	Welsum	45
7.	Toetsingscriteria	46
8.	Verkoop van openbaar groen...	49
9.	Inspraak en bewonersparticipatie	53
9.3	Wensenlijst naar aanleiding van inspraak	55
9.	Literatuur	57

Bijlage: Groenstructuur en beheerniveaukaarten alle kernen

1. Inleiding

Dit rapport is een aanzet tot beleidsvorming voor het openbaar groen in de nieuwe gemeente Olst-Wijhe. Na de gemeentelijke herindeling voor Overijssel is deze gemeente op 1 januari 2001 ontstaan uit de samenvoeging van de gemeente Olst en de gemeente Wijhe.

In beide gemeenten was het groenbeleid mondjesmaat ontwikkeld. In de voormalige gemeente Olst dateert het groenstructuurplan van 1990, een plan destijds geschreven door Oranjewoud. Het plan is weliswaar gedateerd maar bevat nog steeds belangrijke ideeën en visie welke in de huidige tijd toepasbaar zijn. Wel zijn onderdelen, door nieuwe ontwikkelingen, geheel achterhaald.

foto voorkant, gezicht op Wijhe vanaf Marle, IJsseldijk.

Het groenstructuurplan van de nieuwbouwwijk de Krijtenberg te Wijhe (vastgesteld in 1997) is een wat recenter plan. De visie in dit rapport, die voor het gehele dorp Wijhe werd gebruikt, is, rekening houdende met de destijds bekende ontwikkelingen, nog steeds te gebruiken.

Daar er sprake is van een geheel nieuwe situatie per 1 januari 2001 zal er een geheel nieuw beleid worden ontwikkeld wat voor beide voormalige gemeenten nieuw zal zijn. Na 4 jaar de situatie te hebben aanschouwd is het wenselijk nu eindelijk van start te gaan met dit nieuwe beleid. In juni 2004 is een eerste informatieavond belegd en in september van dat jaar is het nieuwe groenbeleid de inspraak in gegaan. Deze inspraak en de werkzaamheden van de klankbordgroep Gemeentelijk Groenbeleid zijn verwoord in deze nota. De gemeenteraad zal uiteindelijk het laatste woord hierin krijgen om het vervolgens vast te stellen.

Het jaar 2006 zal in het beheer een overgangsjaar zijn; we werken dan met de nieuwe digitale inventarisatie van al het gemeentelijk groen. Deze inventarisatie, die is gekoppeld aan een grafische kaart, gaat rekenen met een nieuw beheersysteem. Ook gaan we werken met een zg. beeldbestek, waardoor de aannemer die het beheer uitvoert flexibeler kan werken. De verwachting is dat het beeld gelijk blijft maar het beheer eenvoudiger dus lagere kosten, ook is er administratief en in toezicht winst te halen.

Aan het einde van 2006 zal het geheel worden geëvalueerd om vervolgens in een nieuw bestek voor meerdere jaren het groenonderhoud aan te besteden. De financiële gevolgen worden zichtbaar gemaakt in het beheerplan, o.a ten aanzien van het nieuwe beheer maar ook voor de vervangingen en wensen.

Om het geheel ook voor niet vakmensen goed leesbaar te houden is er gekozen voor een kort en bondig rapport. In het hoofddocument wordt uitgebreid ingegaan over de achterliggende theorie en als bijlage is er een rapport gemaakt van de voorlichtings- en inspraakavonden. Tevens is in de bijlage de verslagen van de bijeenkomsten van de klankbordgroep toegevoegd.

2. Beleidsplan, groene dorpen in een dijk van een gemeente

2.1 Behoeftte aan groen.

Als aan mensen wordt gevraagd wat men zeer belangrijk vindt in zijn of haar directe omgeving wordt vaak "groen" genoemd. Mensen vinden groen iets wat bij hen hoort. Dit kan hun eigen tuin zijn, hun erf, of het openbaar groen, maar ook bossen en natuurterreinen. De groenvoorzieningen maken de buurt en wijk vriendelijk en aantrekkelijk. Groen voorziet in een behoefte. Wijken voorzien van voldoende en op de juiste plaats aangelegd groen zijn populair en gewild als woonplek. Recent onderzoek heeft aangetoond dat woningen in de nabijheid van water en groen gemiddeld 16 procent meer waard zijn (Alterra rapport 959 2004). In dit groenbeleidsplan wordt ingegaan op dit groen binnen de bebouwde kommen van de gemeente Olst-Wijhe.

2.2 Groene schatten

De gemeente Olst-Wijhe wil een aantrekkelijke gemeente zijn waarin het prettig werken en wonen is met aandacht voor landschappelijke waarden. (Speerpunt beleid van de nieuwe gemeente per 01-01-2001) Met name buiten de bebouwde kom is de gemeente gezegend met vele aantrekkelijke landschappelijke elementen. Maar ook binnen de bebouwde kom zijn er vele groene schatten voorhanden.

Het handhaven en versterken van deze groene schatten is uitgangspunt voor het te voeren beleid en stelt hoge eisen aan inrichting en beheer van het openbaar groen.

Het nieuwe beleid geeft richting aan het beheer en de inrichting passend in de maatschappelijke en financiële kaders.

Daar de gemeente op dit moment in financieel zwaar weer is beland wil niet zeggen dat om deze reden afbreuk gedaan moet worden aan tot op heden gevoerde beleid en beheer. Het groenbeleidsplan is geschreven voor een periode van 10 tot 15 jaar, verwacht mag worden dat in deze periode er ook andere financiële omstandigheden zich voor zullen doen.

Olst-Wijhe is een gewaardeerde groene gemeente, iets waarop wij best trots mogen zijn. Het is voor ons reden te meer hier zorgvuldig mee om te gaan en iedere dag met een prettig gevoel aan te kunnen werken.

2.3 Entente Florale

Eind 2004 zijn wij benaderd door de stichting Entente Florale om deel te nemen met het dorp Wijhe aan de nationale groencompetitie. Na overleg tussen de afdeling Infra en het gemeentebestuur is besloten aan deze competitie deel te nemen.

Deelname aan deze competitie biedt kansen op velerlei gebied:

Extra aandacht voor het gemeentelijk groen en beleid, vooral bij de bewoners

Een toetsing van het tot op heden gevoerd beleid en het nieuwe beleid. (het concept van dit rapport is door de jury getoetst en gewaardeerd).

Het "op de kaart zetten" van de gemeente en het dorp Wijhe.

Een uitgebreid juryrapport met daarin opgenomen een toetsing aan heel diverse criteria door onafhankelijke vakmensen. Aanbevelingen in dit rapport kunnen gebruikt worden voor verbeteringen en toetsingen in toekomstige plannen en nota's.

Dat Wijhe in 2005 hierbij als winnaar uit de bus kwam was een zeer prettige ervaring en een goede stimulans om het gevoerde beleid voort te zetten.

Het grote aantal reacties en blijk van waardering van bewoners uit de gemeente en vooral uit Wijhe gaf aan dat de competitie ook leefde in de gemeente Olst-Wijhe.

Het winnen van de landelijke competitie heeft als gevolg de deelname aan de Europese competitie in het jaar daarop. De nationale competitie heeft relatief weinig middelen en inzet aan ambtelijke inzet gekost. De Europese competitie is van heel andere orde en kost naast meer middelen ook meer inzet van personeel. Daarnaast is er een burgerpanel actief die ons assisteert bij de ontwikkeling van het programma voor de jurydag of dinsdag 4 juli 2006. Op 15 september zal blijken hoe de internationale jury (12 landen) ons die dag heeft gewaardeerd tijdens de prijsuitreiking in Bad Kissingen (Duitsland).

Bij het winnen van de Entente Florale is de gemeente Olst-Wijhe de boom van het jaar 2006 aangeboden. Deze boom is tijdens de viering van de nationale boomfeestdag geplant door wethouder Cor van den Berg samen met de kinderen van de Matserschool uit Wijhe aan de nieuwe Maasstraat.

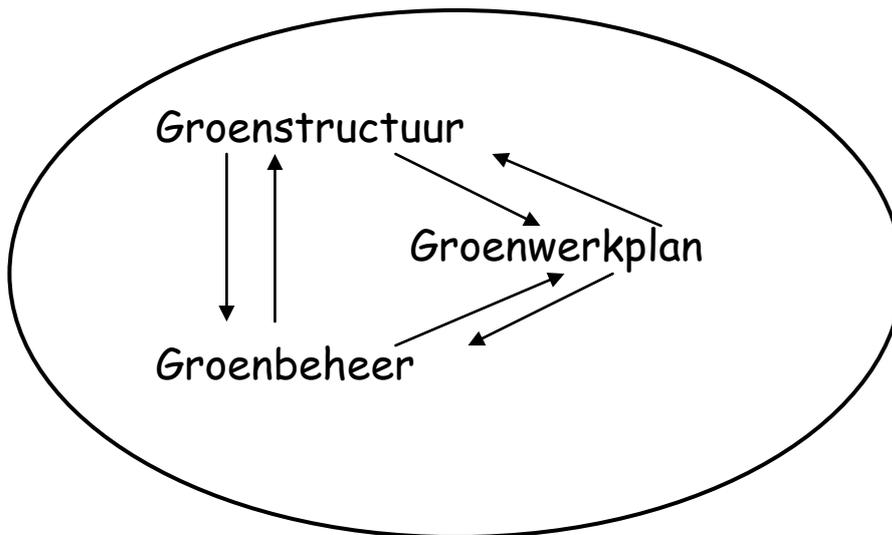
3. Beleidsvisie

3.1 Inleiding

Het groenbeleidsplan beschrijft de huidige en de gewenste situatie van het openbaar groen in de gemeente Olst-Wijhe. In de groenvisie wordt de basis gelegd voor de gewenste afstemming van het groenbeleid en uitvoering van het groenonderhoud.

Op basis van de resultaten van het onderzoek, inventarisaties e.d. voor deze beleidsvisie worden voorstellen gedaan voor het groenbeleid de komende jaren.

Groenbeleid wordt schematisch als volgt aangeduid:

Het schema geeft het onderling verband weer. Het groenstructuurplan geeft de gewenste structuur aan. In het groenbeheerplan worden deze gegevens vertaald wat en hoe het beheer van dit groen vorm moet krijgen. Vervolgens wordt dit beheer vertaald in het werkplan.

In dit groenbeleidsplan wordt er wel aandacht besteed aan beheer en hoe dit vorm dient te krijgen, maar hoe het beheer exact uitgevoerd dient te worden zal worden beschreven in een vervolgplan op deze groennota, namelijk het beheerplan. In het beheerplan worden de onderhoudskosten geanalyseerd en de hieruit voortvloeiende onderhoudskosten berekend. Om in ieder gebied en wijk het onderhoud te bepalen wordt een werkplan geschreven. Hierin staat geschreven hoe de eigen dienst of aannemers het groenonderhoud ter hand moeten nemen.

In het groenstructuurplan zijn kaarten opgenomen die aangeven de groene hoofdstructuur en substructuren. Ook is gekeken naar interessante accenten en punten. Daarnaast zijn er groene objecten opgenomen die beeldbepalend zijn en deel uit maken van de groene hoofdstructuur maar niet in eigendom zijn van de gemeente. Zoals in Wijhe Landgoed De Gelder.

3.2 Uitgangspunten voor gemeentelijk groenbeleid

De kwaliteit van het milieu staat al jaren volop in de belangstelling. Een van de van de aspecten, die in het kader van milieukwaliteit met name voor de gemeente van belang zijn, is het beheer van de openbare ruimte en van de groenvoorzieningen die daarvan deel uitmaken. In het groenbeleid van de gemeente spelen de milieuaspecten al geruime tijd een belangrijke rol. Sinds 1981 worden geen chemische bestrijdingsmiddelen in de voormalige gemeente Olst meer gebruikt bij het onderhoud van het openbaar groen.

In de voormalige gemeente Wijhe, werden incidenteel deze middelen ingezet; slechts bij moeilijk te beheersen situaties. Ook na de herindeling zijn er nagenoeg geen middelen in het openbaar groen ingezet.

Om dit beleid ook in de toekomst te kunnen voortzetten, is meer inzicht nodig in de technische en financiële gevolgen op korte en langere termijn. Dit is een belangrijk uitgangspunt voor het opstellen van deze groennota.

Een tweede uitgangspunt is, dat voor het beheer van de openbare ruimte een geïntegreerde aanpak gewenst is. Voorkomen moet worden, dat vanuit verschillende beleidsterreinen of sectoren (groen, wegen, riolering, gebouwen, etc.) zonder onderlinge afstemming claims worden gelegd op het gebruik van de openbare ruimte.

Dit betekent, dat het beleid erop gericht zal zijn zowel het groen als de overig voorzieningen ruimtelijk, visueel en functioneel zoveel mogelijk te integreren in de openbare ruimte.

Dit integratieproces vereist een interdisciplinaire aanpak, waarbij een goede afstemming tussen de verschillende afdelingen en vakdisciplines vereist is.

Tevens zal bij de planvorming en besluitvorming het beheersvraagstuk vanuit verschillende invalshoeken moeten worden benaderd.

Het beleid is grotendeels tot stand gekomen dankzij de leden van de klankbordgroep Gemeentelijk Groenbeleid. Door hun inbreng, vakkennis en inzet is een breed gedragen groenbeleid ontwikkeld, mede dankzij 2 inspraakavonden in september van 2004. De reacties van bewoners die op deze avonden hun wensen en ideeën hebben geuit zijn daar waar mogelijk verwerkt in deze nota.

Ten tijde van de informatieavond en inspraakavonden was nog niet duidelijk hoe zwaar de aangekondigde bezuinigingen zouden toeslaan in het beheer van het openbaar groen. De beleidsnota heeft daarmee geen rekening gehouden. Uitgangspunt was dat er met de nota budgettair neutraal kon worden gewerkt. Echter begin 2005 werd duidelijk dat het groenbeheer met een taakstelling van bijna 30 %, ingaande 2005, moet werken. Iets wat slechts weinig gemeenten in 1 jaar tijd tot stand krijgen. Als voorbeeld kunnen we Raalte noemen, die 3 jaar de tijd krijgt om 17 % te bezuinigen. De voorstellen tot bezuiniging zijn verwoord in het hoofdstuk beheer.

Door de taakstelling is er naar aanleiding van de inspraak en de aanbevelingen van de klankbordgroep een wensenlijst opgesteld. Hierin zijn de uitvoeringskosten begroot en worden voorstellen gedaan welke prioriteit deze dienen te krijgen.

3.3 Rijks- en provinciaal beleid

Het thema groen is op allerlei niveaus vertaald in beleidsnotities. Veel aandacht gaat uit naar natuur en landschap in het landelijke gebied. Voor het waarborgen van een goede kwaliteit van het leefmilieu staat ook het groen binnen de bebouwde gebieden en de relatie met het aangrenzende landelijke gebied voorop.

De Rijksoverheid stimuleert een zo mogelijke inrichting van het stedelijke groen.

Op provinciaal niveau komt de aandacht voor groen binnen de bebouwde omgeving onder meer tot uitdrukking bij het toetsen van bestemmingsplannen. Hier wordt aandacht besteed aan de landschappelijke inpassing van nieuwe voorzieningen en aan de hoeveelheid groenvoorziening in relatie tot de oppervlakte bebouwing en de directe omgeving.

3.4 Gemeentelijk Ruimtelijk Ordeningsbeleid

Binnen de bebouwde kommen heeft een belangrijk deel van het openbare groen een duurzame plaats gekregen. Dit is vastgelegd in de diverse bestemmingsplannen waarin grotere groengebieden immers bestemd zijn als 'Groenvoorziening'. De inrichting is in overeenstemming met de voorschriften van het bestemmingsplan.

Overige groenvoorzieningen zijn veelal bestemd als Verblijfsdoeleinden.

Deze bestemming maakt het mogelijk dat groenvoorzieningen kunnen worden aangelegd of gewijzigd ten behoeve van andere functies in de openbare ruimte.

3.5 Visie op de groenstructuur

Een visie is een wensbeeld. Hoe moet de groenstructuur er in het ideale geval uitzien. Het gaat daarbij om het vormgeven van de begrippen:

- Kwaliteit
- Samenhang
- Duurzaamheid
- Efficiënt beheer

De visie dient een beeld te geven van de gewenste structuur en inrichting van het groen.

Vervolgens is aan deze groenstructuur een architectonische en een ecologische component te onderscheiden.

Het belangrijkste onderdeel van de ecologische component is:

- Een duurzaam ecologisch raamwerk voor de dorpen in de gemeente dat aansluit op het ecologisch raamwerk van het buitengebied. Iets wat geregeld wordt in een landschapsbeleidsplan of landschapsontwikkelingsplan zoals deze plannen tegenwoordig worden genoemd.

De architectonische component van de groenstructuur valt in een aantal onderdelen uiteen:

- De linten of lijnen die dorp, landschap en nieuwere woonwijken met elkaar verbinden moeten de architectonische samenhang en sfeer voor een belangrijk deel vormgeven. Door deze straten een duidelijk dorps- of landschappelijk karakter te geven in de vorm van wegen met inheemse laanbomen en waar mogelijk met groene bermen.
- De punten die belangrijke knooppunten of bijzondere plekken binnen het dorp vormen moeten geaccentueerd worden met een duidelijk herkenbare boomstructuur.

Groenbeleidsplan gemeente Olst-Wijhe

- Bomen in straten of woonwijken die niet bijdragen aan de daar gewenste sfeer (stedelijke - dorps sfeer) moeten vervangen worden door soorten die wel een bijdrage leveren aan de samenhang.

Visie ten aanzien van structuur en inrichting

In de ruimtelijke structuur van de gemeente Olst-Wijhe is het landschappelijke basispatroon nog duidelijk te herkennen. Door de gevarieerde landschappelijke opbouw zijn er bovendien duidelijke verschillen aanwezig tussen de afzonderlijke woonkernen.

Deze onderlinge verschillen kunnen worden aangegrepen om de eigen identiteit zoveel mogelijk te behouden of te versterken.

De waarde en de rol van het openbare groen in de verschillende kernen wordt mede bepaald door de mate waarin het groen mogelijkheden schept voor identificatie met het omringende landschap.

Binnen de kernen zelf wordt het beeld van de openbare ruimte bepaald door het samenspel van alle aanwezige voorzieningen: gebouwen, wegen, groen, water, etc.

Afhankelijk van de bestemming voor bijvoorbeeld centrumgebied of woongebied zullen functie en gebruik van de openbare ruimte verschillen. Dit bepaalt tevens het karakter van de inrichting van een bepaald gebied.

Integratie van het groen heeft dus zowel betrekking op de structuur als op de inrichting. Voor de besluitvorming zijn de volgende overwegingen van belang:

1. Groenvoorzieningen, die deel uitmaken van de ruimtelijke hoofdstructuur van de kernen of een belangrijke centrum- of wijkfunctie vervullen worden als structureel groen aangemerkt. Structureel groen krijgt prioriteit bij de aanwending van de financiële middelen voor het openbaar groen. Indien beperkingen worden gesteld aan de uitgaven voor het groenonderhoud, mag de instandhouding van de structurele groenvoorzieningen hierdoor niet in gevaar komen.
2. Feit is echter, dat een groot gedeelte van het totale groenareaal bestaat uit groenvoorzieningen, die weliswaar niet voldoen aan bovenstaande definitie van structureel groen, maar ook niet meer weg te denken zijn uit het huidige straatbeeld. Deze categorie omvat diverse, doorgaans kleinschalige aankledings- en gebruiksvoorzieningen, zoals straatbomen, plantsoenen, speelplaatsen, etc., die verspreid door het woongebied voorkomen.
Uit het oogpunt van integratie van groen in de openbare ruimte, genoemd als een van de beleidsuitgangspunten, zal de 'waarde' van deze voorzieningen worden afgemeten aan de invloed op de kwaliteit van de omgeving als geheel.
De hieruit af te leiden ('meer- of minder') waarde is tevens bepalend voor de verdeling van de financiële middelen.
3. In de woonbuurten wordt het groenbeeld voor een belangrijk deel bepaald door de beplantingen in particuliere tuinen. Om de gevarieerde inrichting en de sierwaarde van deze tuinen goed tot hun recht te laten komen in het straatbeeld moet het openbare groen, voor zover aanwezig, beperkt en eenvoudig blijven.
Overhoeken en andere niet-functionele groenstroken kunnen bij aangrenzende

of nabijgelegen particuliere tuinen worden gevoegd. Zie hoofdstuk verkoop openbaar groen.

4. Naar de randen van woonkernen toe moet de inrichting van het groen qua samenstelling en sortiment worden afgestemd op het landschappelijk karakter van het aangrenzende buitengebied. Groenvoorzieningen, die deze relaties ondersteunen, zijn van structurele waarde.

In bovengenoemde punten zijn de hoofdlijnen van de visie ten aanzien van structuur en inrichting van het groen samengevat.

In hoofdstuk 6 zal de groenvisie per kern nader worden uitgewerkt. Daaruit blijkt op welke plaatsen eventuele aanpassing, aanvulling c.q. versterking van de groenstructuur wenselijk is en op welke wijze dit gerealiseerd kan worden.

In verband met de uitvoerings- en financieringsmogelijkheden is fasering van deze maatregelen noodzakelijk. Aan de hand van een prioriteitenlijst kan het programma worden afgestemd op de verwachte budgettaire mogelijkheden c.q. beperkingen.

3.6 Toelichting op de kaarten

Als bijlage bij dit rapport zijn kaarten gevoegd. Deze kaarten zijn tot stand gekomen na een intensieve inventarisatie van het groen van derden en een analyse van het gemeentelijk groen. Daarbij kwam dat de inventarisaties van het gemeentelijk groen nog niet beschikbaar waren voor deze kaarten. Een aspect wat veel tijd heeft gekost om dit op de kaarten aan te brengen.

Er is een onderscheid gemaakt voor :

- Gemeentelijk groen, het openbaar groen zonder de waterpartijen maar inclusief de sportcomplexen.
- De gemeentelijke bomen, op het huidig schaalniveau niet geheel zichtbaar, maar bij de groene structuren onmisbaar.
- Groen van derden, met name grootschalig groen van derden welke beeldbepalend is, in het vorige hoofdstuk genoemd onder punt 3.
- Waardevolle bomen van derden, dit zijn beeldbepalende bomen in eigendom en beheer van derden. Zijn belangrijk voor het groene karakter van de omgeving en versterken soms de hoofdgroenstructuur.

- Hoofdgroenstructuur, alle groene onderdelen van de openbare ruimte die van enig belang zijn voor de kwaliteit van de openbare ruimte zijn hierin ondergebracht. Behandeld op de vorige pagina bij punt 1.
- Subgroenstructuur, hiërarchisch gezien de 2^e lijn in de gewenste groenstructuur, maar niet minder belangrijk. Zijn vaak onderdelen van wijken of buurten en spelen een belangrijke rol bij de aankleding van de openbare ruimte. (zie punt 2)

Een b(l)oeiende hoofdgroenstructuur in Wijhe. De oude beuken van de Stationsweg zijn vervangen door nieuwe van enig formaat om snel de structuur te herstellen.

3.7 Vervangingschema openbaar groen

Het openbaar groen is aan slijtage onderhevig. Het vervangen van groene elementen is periodiek noodzakelijk, vanwege deze slijtage maar ook vanwege een ander gebruik van de openbare ruimte of nieuwe technische inzichten. Vervanging kan worden aangekondigd vanwege diverse oorzaken zoals renovatie van een rioolstelsel of weg, reconstructie van een wijk of buurt, maar ook vanuit een groene invalshoek. Indien de openbare ruimte niet meer veilig is vanwege slijtage van het groen, zoals bomen die dreigen om te vallen, is het noodzakelijk het groen te vervangen.

Voor een goede berekening van een passend budget is een goede inventarisatie noodzakelijk. Daarbij zijn de volgende criteria van toepassing.

- het beheerniveau en het gebruik
- de termijnen worden vastgesteld naar onderhoudsniveau
- voorstellen tot vervangen dienen getoetst te worden aan het groenbeleid
- vervangingen mogen niet per saldo leiden tot hogere beheerkosten en kunnen leiden tot lagere beheerkosten (omvormingen)
- vervangingen in het kader van kapitaalsdiensten komen niet ten laste van het vervangingsfonds.

Bij kapitaalswerken, zoals het centrumplan Olst, kan er geen rekening gehouden worden met dergelijke financiële lasten. Deze extra kosten zijn namelijk niet te ramen. Vaak is een vervanging van groenelementen een noodzakelijk kwaad als gevolg van de kapitaalswerk zoals een renovatie van een rioolstreng of rijbaan. Vanzelfsprekend dienen geplande renovaties op elkaar afgestemd te worden.

De gemiddelde vervangingstermijn voor beplantingen en gazons kan gesteld worden op 30 jaar. Het vervangen van openbaar groen is afhankelijk van het gebruik en het hieraan gekoppelde beheerniveau. In de hoogste beheerniveau, intensief, waar tevens hoge eisen worden gesteld aan netheid en heelheid zal eerder overgegaan moeten worden tot vervanging dan in gebieden met een lagere dynamiek.

Voor bomen geldt een andere afschrijvingstermijn. Dit duurzame groenvoorzieningen die normaal gesproken een gemiddelde leeftijd van 60 jaar moeten halen. In een centrum, waarbij vaker de ruimte wordt heringericht staat dit ter discussie en wordt dit gemiddelde te vaak niet gehaald.

De financiële consequenties zijn reeds eerder aangegeven in de kadernota 2005. Hier is toen gewerkt met oude inventarisatiegegevens. De huidige inventarisatie geeft aan dat er gerekend moet worden met meer oppervlak openbaar groen en grotere aantallen bomen. De uitwerking van de financiën is terug te vinden in het beheerplan.

Vervangingschema in jaren

Beheerniveau	Bepantingen en gazons	Bomen
Intensief	15	30
Normaal	25	50
Extensief	40	70

De vervangingen dienen te voldoen aan de toetsingscriteria. Dit ten aanzien van het nieuwe beheer, maar ook cultuurhistorisch, stedenbouwkundig toepasbaar, duurzaamheid, veilig etc.

De monumentale bomen van de Olsterhof verdienen een speciale behandeling. Gezien de leeftijd van een aantal bomen is het gewenst reeds nu enkele vervangers te planten. Dit kan uitstekend tijdens de geplande renovatie van het park.

4. Functies en waarden van het groen

4.1 Inleiding

De waardering van het openbare groen hangt sterk af van de wijze waarop ieder mens gebruik kan en wil maken van het openbare groen. Uitgangspunt is het realiseren van een kwalitatief goed leefmilieu.

De verschillende mogelijkheden van gebruik worden in belangrijke mate bepaald door de waarden, ligging en de schaalgrootte van het groen. Vaak kan aan het openbare groen meer dan één functie worden toegekend. Door functies te combineren wordt de waarde van het groen vergroot.

De onderstaande waarden en aspecten zijn van belang en worden hieronder nader besproken.

- *De intrinsieke waarde*
- *Ruimtelijke en visuele waarde*
- *De gebruikswaarde*
- *De ecologische waarde*
- *De economische waarde*
- *De ligging van het groen*
- *De schaalgrootte van het groen.*

4.2 Waarden van het groen

Intrinsieke waarde

Groen in de directe woonomgeving laat de wisseling van de seizoenen goed zien. Het feit dat een plant leeft en op zichzelf staat heeft een bijzondere waarde. Het eerbiedigen van deze waarde geeft blijk van respect voor de levende natuur en van de menselijke betrokkenheid bij groen.

De intrinsieke (wezenlijke, innerlijke) waarden worden over het algemeen als belangrijk ervaren voor het welzijn. De zorg van de gemeentelijke overheid is om, door middel van een groene leefomgeving, een bijdrage te leveren aan het welzijn van haar bevolking.

Ruimtelijk en visuele waarden

Openbaar groen, op welk schaalniveau dan ook, maakt het mogelijk om een evenwichtige ruimtelijke indeling te realiseren tussen bebouwde (gebouwen en verhardingen) en onbebouwde (groen, water) gebieden.

Door de onderlinge samenhang van groen ontstaat een structuur en hiërarchie in de bebouwde omgeving. Tevens biedt het openbaar groen een oriëntatiepunt. Dit is van belang voor grote groepen gebruikers.

De visuele waarden zijn van een andere orde. Het breken van harde stenige lijnen, het ervaren van de verschillende groei en bladvormen van bomen zijn hiervan een voorbeeld. De samenhang tussen het openbare groen en de overige elementen van de openbare ruimte bepalen of een bepaald gebied ruimtelijk en visueel aantrekkelijk is.

Gebruikswaarde

De gebruikswaarde van het groen komt op verschillende wijzen tot uitdrukking. Het groen kan gebruikt worden als aankleding van gebouw of een straat. Ook de groene inpassing van een wijk of bedrijventerrein wordt als aankledinggroen aangemerkt.

Een andere functie van groen is het zogenaamde verkeersgroen. Een weg- en verkeersbegeleidende toepassing van groen zien we op veel plaatsen evenals groen als scheiding van verkeersstromen. Recreatie is een andere belangrijke gebruikswaarde van het openbare groen.

Met name de grootschalige groengebieden lenen zich bij uitstek voor recreatie (speel- en trapveldjes). Het is van belang dat er een goede afstemming van het groen op de omgeving is, passend bij de functie van die locatie.

Ecologische waarde

Onder ecologische waarden wordt de bijdrage van het openbaar groen aan de biodiversiteit. Openbaar groen vormt een onmisbare schakel om de levende natuur in de woonomgeving te kunnen ervaren. Zo zijn bomen en struiken noodzakelijk om vogels, kleine zoogdieren en insecten een plaats te bieden. Daarnaast leveren groene elementen een belangrijke bijdrage in milieuhygiënische zin. Het omzetten van kooldioxide in zuurstof, het temperen van overmatig licht, temperatuur en lawaai, en het reguleren van het vochtgehalte in de lucht zijn hiervan een voorbeeld.

Economische waarde

Onder economische waarde wordt de waarde van het groen verstaan die deze heeft als toegevoegde waarde bij de bepaling van de handelswaarde van onroerend goed. Of een onroerend goed in een groene omgeving ligt of juist niet is mede bepalend voor de prijs. Bij de bepaling van de WOZ-waarde zijn de omgevingsfactoren mede van belang. Naast de bovengenoemde indirecte waarde heeft het openbare groen zelf ook een waarde.

De ligging van het groen

De ligging van het groen bepaalt in belangrijke mate of de genoemde waarden, al dan niet in samenhang met elkaar of overige onderdelen van de openbare ruimte kunnen worden gerealiseerd. In een gebied met een grote verkeersdruk en een hoge dynamiek kan groen een belangrijke stabiliserende, rustbrengende factor zijn. Het realiseren van ecologische waarden is in een dergelijk gebied bijna niet haalbaar. In een rustig gelegen randstedelijk gebied komt het realiseren van ecologische waarden beter tot zijn recht. De ligging van het groen bepaalt dus in belangrijke mate de functie en gebruiksmogelijkheden.

De schaalgrootte van het groen

Met de schaalgrootte van het groen wordt de omvang van een groenelement bedoeld. De grootte van de groenstrook in relatie tot de overige elementen in de openbare ruimte bepaalt mede de waarde van het groen, waarden die moeilijk in normen vast zijn te leggen. Grootschalige groenvoorzieningen worden bijvoorbeeld gewaardeerd omdat daarin meerdere functies verenigd kunnen worden. De schaalgrootte is ook van groot belang bij de inrichting en het onderhoud van groen.

4.3 Stedenbouwkundig toepasbaar groen

Geschiedenis

Per 1 januari 2001 is de gemeente Olst-Wijhe ontstaan uit de gemeenten Olst en Wijhe, als gevolg van een gemeentelijke herindeling.

Olst is ontstaan in de 7^e eeuw als kleine nederzetting langs de IJssel. In het jaar 947 werd Olst voor genoemd bij haar Latijnse naam "Holsto".

"Wie" werd voor het eerst officieel genoemd in een oorkonde van Koning Otto I, gedateerd 29 augustus 960. Men neemt aan dat met "Wie" het dorp Wijhe wordt bedoeld.

De gemeente Olst-Wijhe ligt in de fraaie zuidwest-hoek van Overijssel tussen Zwolle en Deventer en telt ongeveer 17.000 inwoners. Olst-Wijhe gelegen aan de IJssel, omvat een zeer afwisselend landschap met fraaie uiterwaarden en indrukwekkende natuurgebieden met kastelen en landgoederen.

Naast een uitgestrekt buitengebied bestaat de gemeente uit zeven kerndorpen: Olst, Wijhe, Boskamp, Den Nul, Boerhaar, Welsum en Wesepe. Daarnaast liggen de volgende buurtschappen in de gemeente: Fortmond, Duur, Middel, Hengforden, Eikelhof, Marle, Herxen en Elshof.

De oppervlakte van de gemeente bedraagt ruim 11.500 hectare.

Groene cijfers:

-	Openbaar groen (binnen de kommen)	42 ha.
-	Bomen (binnen en buiten de kom)	19.500 st.
-	Wegen met bermen en sloten	300 km.

Landschap

De gedachtenvorming omtrent 'het groen' in de gemeente Olst-Wijhe is hier met name toegespitst op de bebouwde kommen.

Omdat de kernen over het algemeen qua opbouw en identiteit een sterke relatie hebben met het omringende landelijk gebied is de landschapsopbouw als uitgangspunt gekozen voor de groenvisie in de kernen. Het gewenste beeld zal per dorp kunnen verschillen omdat iedere situatie uniek is. Naast het inspelen op de landschapsstructuur zullen, indien van toepassing, stedenbouwkundige, verkeerstechnisch en recreatieve aspecten een rol spelen.

Hierdoor zal de reeds aanwezige, en als waardevol ervaren, sfeervariatie tussen de kernen worden gehandhaafd en daar waar mogelijk versterkt. Dit zal de diversiteit aan leefklimaten binnen de gemeente ten goede komen.

Analyse van het landschap

De gemeente kent een aantal landschapstypen. Het rivierkleilandschap springt het meest in het oog. Er komt veel reliëf voor (dijken, rivierduinen). De grondslag is vaak kleiig, het gebruik overwegend grasland. Het dekzandlandschap is ook reliëfrijk (glooiend) en bestaat uit ruggen en dalen. Hier komt met name grasland en plaatselijk bos voor. Tussen deze twee landschapstypen komt een zone voor met mengelgronden. De grondslag en het bodemgebruik is zeer

gevarieerd. In het meest noordelijk deel van de gemeente komen de kommen voor, dit landschap is vlak, grootschalig en open.

In de gemeente Olst-Wijhe komt een grote variatie aan beplantingselementen voor. Het is gelegen in twee plantengeografische districten; het fluviaal en het Gelders district. Doordat nagenoeg de gehele gemeente in cultuur is gebracht zijn de karakteristieke kenmerken echter moeilijk meer te herkennen.

De zuidzijde van de gemeente is sterk verdicht met bossen die bestaan uit eik en beuk. De mengelgronden zijn ook ruimtelijk verdicht met verspreide beplanting en bebouwing. Het overige deel van de gemeente is beperkt verdicht met zeer gespreide beplanting (populier, iep) en bebouwing. De centrale zone rondom de weteningen is relatief open evenals de uiterwaarden.

De kernen zijn met name gelegen op de hoge droge stroomruggen. De bovenlocale infrastructuur (provinciale wegen, spoorlijn, IJssel) is noord-zuid gericht, de lokale verbindingen oost-west.

Door de hiervoor omschreven karakteristiek is de gemeente Olst-Wijhe onder te verdelen in een drietal gebiedsdelen met een eigen sfeer en identiteit. Binnen deze gebiedsdelen is een fijnere onderverdeling te maken zodat uiteindelijk een vijftal van elkaar verschillende eenheden is te onderkennen te weten: de oeverwal langs de IJssel, het stroomgebied van de IJssel, de landgoederenzone, het esdorpenlandschap en het centrale open middengebied.

Het groen in de kernen

Het groen werd vroeger aangeplant en in stand gehouden omdat het een functie had. Houtopstanden t.b.v. houtproductie, bouwen brandhout, afscherming van perceelsgrenzen, het gebruik als hakhout, het gebruik van bomen als zonwering, als vruchtbomen en als markering van belangrijke punten. De functionaliteit van het groen stond voorop. Met de komst van de landgoederen kwam de aanleg van parken en parkachtige , voorzieningen in beeld. Met name rond landhuizen werden dergelijke voorzieningen aangelegd.

Met de groei van de bevolking, en dus ook de groei van de kernen ontstond de behoefte om groen aan te leggen voor ontspanning, om het verblijf in de woonomgeving aangenamer te maken. In de verschillende stedenbouwkundige plannen is hiermee rekening gehouden. In de loop van de afgelopen decennia zijn de inzichten nogal eens gewijzigd, hetgeen wijst op de ontwikkeling die de stedenbouw in Nederland heeft doorgemaakt. Ieder tijdperk heeft zijn eigen kenmerken. Het is van belang deze kenmerken zoveel mogelijk te handhaven. Dit doet recht aan de stedenbouwkundige ontwikkeling van een kern of wijk en voorkomt vervlakking in sfeer, vorm en beeld, het geeft herkenning.

De stedenbouwkundige invulling is steeds gebaseerd op de aanwezige inzichten, kennis en mogelijkheden. Aan het begin van de vorige eeuw werd op kleine schaal gebouwd op die locaties die daar van nature geschikt voor waren. Tegenwoordig vindt bouw op een grote schaal plaats en worden allerlei ingrepen gedaan om bouwplannen te kunnen realiseren. Er wordt steeds zo veel mogelijk aansluiting gezocht bij de bestaande situatie, zowel in planologisch als verkeerskundig opzicht. Afhankelijk van de waarden van het aanwezige groen (vaak houtopstanden) worden deze ingepast in nieuwe plannen. Voor nieuwe plannen ligt er de uitdaging om het groen op een zodanige wijze te realiseren dat de waarde hiervan zo groot mogelijk wordt.

4.4 Stedenbouwkundige functies van het groen

In stedenbouwkundig opzicht geeft goed toegepast groen een meerwaarde aan de kwaliteit van de bebouwde omgeving. Met het op een juiste wijze aanbrengen van groen is het mogelijk om een ruimtelijke opbouw te realiseren die enerzijds herkenbaarheid en rust uitstraalt en anderzijds de mogelijkheid biedt om een ruimtelijke diversiteit te realiseren. Het combineren met andere functies, spelen, waterberging, e.d. biedt een grote meerwaarde en is vaak karakterbepalend voor de omgeving.

De volgende functies kunnen aan het groen worden toegekend:

- bijdrage aan een evenwichtige ruimtelijke opbouw
- structureren van gebieden, aanbrengen van hiërarchie
- positieve invloed op leefbaarheid
- afscherpende functie

Evenwichtige ruimtelijke opbouw

In stedenbouwkundig opzicht kan worden gesteld dat groen de verschillende onderdelen van de openbare ruimte verbindt en scheidt. De ruimtelijke werking van groen komt bijvoorbeeld tot uitdrukking in een groene overgang tussen het buitengebied en bebouwd gebied of een scheiding tussen twee wijken. Voor een evenwichtige ruimtelijke opbouw van een gebied is het van belang om op de juiste wijze groen toe te passen.

Structuur en hiërarchie

Groen in bebouwde gebieden kan structuur geven aan een gebied. Een structuur moet in dit verband worden gezien als een vaste, herkenbare en doorgaande lijn (verbinding) in een bebouwd gebied. Groen kan als structuur op zich fungeren, groen kan ook als een structuurversterkend element worden aangemerkt (bijvoorbeeld een beplanting langs een doorgaande weg).

De hiërarchie in een stedenbouwkundige opzet wordt mede bepaald door de plaats en de hoeveelheid van het openbaar groen. Het belang van een doorgaande weg kan goed worden aangegeven door deze te voorzien van groen. Een klein woonerfje daarentegen is in hiërarchisch opzicht van minder belang. Door hier spaarzamer met de massa groen (dus zowel in oppervlakte als in hoogte) om te gaan ontstaat een evenwichtige benadering van de inrichting van de openbare ruimte. Hierdoor ontstaat een voor iedere omgeving specifieke invulling die tevens het belang van de betreffende omgeving aangeeft.

Leefbaarheid

Het bevorderen van de leefbaarheid in de directe woonomgeving kan als een van de belangrijkste stedenbouwkundige toepassingen van het groen worden genoemd. Daar waar groen op een verantwoorde wijze wordt toegepast ontstaat een meerwaarde die met name een positieve invloed heeft op de leefbaarheid. Het is dan prettig wonen of werken in een bepaalde omgeving.

Afschermbende functie

Een andere belangrijke stedenbouwkundige functie van het groen is die van een afscherming van gebouwen en wijken. Afscherming is met name van belang om een geleidelijke overgang te realiseren van een bebouwing naar een aangrenzend gebied. Groen heeft een verzachtende functie, breekt harde lijnen en biedt de mogelijkheid om onooglijke elementen aan het zicht te onttrekken. Het aankleden en verfraaien geschiedt vaak met behulp van beplantingen.

De Groenhoofdstructuur

In bebouwd gebied zijn beeldbepalende groenelementen te onderscheiden. Elementen met een gelijksoortige opbouw worden structuren genoemd.

De groenhoofdstructuur kan onderverdeeld worden in de bomenstructuur en de schaalbepalende groenelementen.

De bomenstructuur is opgebouwd uit de bomenhoofdstructuur, de bomensubstructuur en de puntelementen. Afhankelijk van de cultuurhistorische en stedenbouwkundige ontwikkeling en situatie worden bomenrijen of individuele bomen tot de bomenstructuur gerekend.

De schaalbepalende groenelementen zijn de grootschalige voorzieningen met een multifunctioneel karakter.

In het hoofdrapport is aangegeven wanneer een groenelement tot de groenhoofdstructuur wordt gerekend, hoe deze eruit ziet en wordt gewaardeerd.

Sociale rechtvaardigheid

Eveneens dient de sociale rechtvaardigheid een plaats te krijgen binnen het beleid. Met sociale rechtvaardigheid wordt bedoeld dat openbaar groen in beginsel voor iedereen bereikbaar en toegankelijk dient te zijn.

Groenvoorzieningen dienen op een evenwichtige wijze te worden verdeeld over een kern. Daar waar nieuwe voorzieningen worden gerealiseerd dient ruim aandacht te worden besteed aan met name de bereikbaarheid van groenvoorzieningen. In dit verband is het realiseren en of het verbeteren van de onderlinge samenhang en de ontsluiting van groenvoorzieningen van groot belang.

Doelstellingen

Met betrekking tot het criterium stedenbouwkundig toepasbaar dienen de volgende doelstellingen te worden nagestreefd en te worden verantwoord.

- . Groenvoorzieningen dragen bij aan een evenwichtige ruimtelijke opbouw, geven structuur aan een bebouwd gebied en ondersteunen daarmee de hiërarchie.*
- . Groenvoorzieningen leveren een bijdrage aan het vergroten van de leefbaarheid*
- . Groenvoorzieningen leveren een belangrijke bijdrage aan de inpassing van wijken, randen van wijken of kernen en gebouwen.*
- . De groenhoofdstructuur binnen de kernen bestaat uit de bomenstructuren en schaalbepalende groenelementen en worden op basis van de daaraan ten grondslag liggende criteria gerealiseerd en gehandhaafd.*
- . Groenvoorzieningen zijn zodanig gesitueerd dat deze voor een ieder bereikbaar en toegankelijk zijn en vertonen zoveel mogelijk een onderlinge samenhang.*

4.5 Duurzame ontwikkeling

Inleiding

Duurzaamheid is een begrip die de laatste jaren steeds meer wordt gebruikt, ook in het groen.

Duurzaamheid van voorzieningen in welke vorm dan ook zijn in de eerste plaats terug te voeren op de maatschappelijke wenselijkheid. Voor het realiseren van voorzieningen is een maatschappelijk draagvlak noodzakelijk. Afhankelijk van het belang en schaalniveau moet worden bepaald of het algemene (openbare) belang of individuele belang prevaleert.

Duurzame ontwikkeling

Ten aanzien van het inrichten of her inrichten van de openbare ruimte en het groen in het bijzonder dient allereerst onderzocht te worden in hoeverre een plan voldoet aan de gewenste functionaliteit. Van belang hierbij is dat voldoende oppervlak beschikbaar is in relatie tot de gewenste functie. Daarnaast is de ligging ten opzichte van overige elementen in de openbare ruimte van groot belang (verkeersvoorzieningen, gebouwen, speelplaatsen e.d.). Een duurzame ontwikkeling kan plaatsvinden op het moment dat vastgesteld kan worden dat een voorziening zonder bijzondere inspanningen voor een lange tijd in stand kan worden gehouden. In de fase van planvorming dient deze vraag te worden getoetst. Een stabiele uitgangssituatie is van groot belang voor een duurzame ontwikkeling.

Een duurzame ontwikkeling vindt de basis in een duurzame inrichting van het groen. Het gebruik van hoogwaardige materialen is hierbij vanzelfsprekend. In beginsel dient bij de inrichting te worden gestreefd naar een situatie waarbij zo veel mogelijk gebruik wordt gemaakt van de aanwezige kwaliteiten of natuurlijke materialen. Dit houdt dus eveneens in dat zo veel mogelijk gebruik gemaakt wordt van gebiedseigen producten. De te gebruiken materialen dienen zoveel mogelijk op een duurzame wijze te zijn geproduceerd.

Duurzaamheid in beheer en onderhoud wil zeggen dat zonder bijzondere ingrepen, met name de inzet van chemische middelen, of een zeer intensief en hoog frequent onderhoud, een langdurige instandhouding en blijvende functievervulling mogelijk is.

Doelstellingen

Met betrekking tot het criterium duurzaamheid dienen de volgende doelstellingen te worden nagestreefd en te worden verantwoord.

- *Voor het realiseren van een voorziening dient een maatschappelijk draagvlak aanwezig te zijn.*
- *Duurzame groenvoorzieningen zijn op de juiste wijze gepositioneerd en goed gedimensioneerd ten opzichte van de gewenste functie.*
- *Een groene voorziening bezit voldoende stabiliteit.*
- *Een duurzame inrichting is gebaseerd op het zo veel mogelijk gebruik maken van de aanwezige kwaliteiten en natuurlijke materialen*
- *Duurzaam beheer is uitgangspunt bij het opstellen van een beheerplan.*

4.6 Ecologisch waardevol groenbeheer

Inleiding

Ecologisch groenbeheer kan worden omschreven als een vorm van natuurlijk groenbeheer, waarbij de aanwezige bodemkundige waarden (bodem en water) als uitgangspunt dienen voor inrichting en beheer. Hierover zijn vele publicaties verschenen. Het onderwerp staat volop in de aandacht en wordt mede gestimuleerd door de Rijksoverheid.

Toepassing ecologische inrichting

De reden om ecologisch groenbeheer toe te passen is dat de uiteindelijke verschijningsvorm van beplantingen en de daarbij behorende fauna dicht bij de natuurlijke verschijningsvorm ligt of hiermee overeenkomt. Er wordt immers een vegetatie gerealiseerd die van nature hoort bij de ter plaatse aanwezige bodemkundige kwaliteiten en de waterhuishouding. Ecologisch ingericht groen biedt natuurlijke meerwaarden. Deze zouden, hoe bescheiden ook, als een vorm van compensatie ingezet kunnen worden bij planontwikkeling. Door het realiseren van bebouwing komen de aanwezige ecologische waarden onder druk te staan. Niet zozeer in de vorm van het omzetten van bijvoorbeeld agrarische cultuurgrond in bebouwd gebied als wel dat het bebouwde gebied steeds dichter tegen natuurgebieden aan komt te liggen. Het buitengebied, en daarmee het biotoop voor vele soorten vogels, zoogdieren en insecten alsmede verschillende planten, wordt immers kleiner. Door de groenvoorzieningen ecologisch in te richten en te beheren kan in deze zin enige compensatie worden geboden. (zie nota Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur van het min. Van LNV).

Ecologisch ingericht groen levert voor de gebruikers belangrijke meerwaarden. Van nature voorkomende planten en de daarbij behorende insecten (bijv. Vlinders) maken ecologisch groen aantrekkelijk en hebben tevens een grote educatieve waarde.

Het toepassen van een ecologische inrichting van het openbare groen leidt tot grotere biotopen voor flora en fauna. Door een juiste toepassing van materialen in relatie tot de bodemgesteldheid kan een aantrekkelijk beeld worden gerealiseerd in combinatie met een grote winst voor de natuur. De schaalgrootte en ligging zijn bepalend voor de mogelijkheden evenals de koppeling die gemaakt wordt met reeds bestaande natuurlijke groenelementen.

Het beleid wordt gericht op het verbeteren van de ecologische waarden van het groen, met name in de randstedelijke gebieden. Zowel in nieuw in te richten gebieden als bij het maken van herinrichtingsplannen zullen de kansen moeten worden benut, waarbij tevens de natuur zoveel mogelijk van buitenaf de kernen wordt ingebracht.

Ecologisch beheer

In de praktijk kan het beheer van openbaar groen worden onderscheiden in een natuurlijk beheer en cultuurlijk beheer, met diverse variaties hiertussen. Ecologisch groenbeheer (een natuurgericht groenbeheer) is goed toe te passen in zones die liggen in een randstedelijk gebied. De overgangen tussen bebouwd en buitengebied lenen zich bij uitstek voor een ecologisch groenbeheer. Daarnaast kunnen elementen die liggen in de hoofdgroenstructuur in aanmerking komen voor ecologisch groenbeheer. Ecologisch groenbeheer leidt tot een natuurlijke vegetatie. Vaak komt dit neer op groenvoorzieningen die bestaan uit een

kruidenvegetatie. Hierbij kan gedacht worden aan gras met diverse van nature voorkomende kruidachtige planten, bijvoorbeeld madelief, paardebloem of pinksterbloem. Indien beheermaatregelen zijn gericht op een verdere successie kan een ontwikkeling van natuurlijk voorkomende struik- en boombeplantingen worden bevorderd. Ook kan in dit verband gedacht te worden aan plas-dras situaties langs oevers van bergingsvijvers.

De uiteindelijke verschijningsvorm van ecologisch beheerd openbaar groen is zeer sterk gerelateerd aan de bodemkundige kwaliteiten, de waterhuishouding en de mate van verstoring van het van nature voorkomende profiel.

Indien de toepassing van ecologisch groenbeheer niet op in de juiste zone of structuurniveau plaats vindt heeft deze vorm van groenbeheer nadelen. Een zone waar ecologisch groenbeheer wordt toegepast en te dicht op woningen ligt zal over het algemeen in bepaalde seizoenen negatief worden beoordeeld. Verspreiding van zaden en een minder fraaie aanblik kan leiden tot klachten. Dit aspect is van belang bij het maken van een afweging om al dan niet over te gaan tot het invoeren van ecologisch groenbeheer. Zonder dat hiervoor een maatschappelijk draagvlak bestaat is het niet gewenst hiertoe over te gaan. (Relatie criterium duurzaam beheer)

De samenstelling en schaalgrootte van het openbare groen in de gemeente Olst-Wijhe lenen zich om de ontwikkelingen te monitoren. Dit is van belang om een draagvlak te ontwikkelen en te blijven behouden voor ecologisch groenbeheer en heeft tevens een educatieve waarde.

Doelstellingen

Met betrekking tot het criterium ecologisch waardevol dienen de volgende doelstellingen te worden nagestreefd en te worden verantwoord.

- *Bij planvorming streven naar een zo groot mogelijk evenwicht tussen areaal en inrichting waarbij het groen op een ecologisch verantwoorde wijze kan worden aangelegd en zich kan ontwikkelen.*
- *Bij inrichting van het openbare groen zoveel mogelijk gebruik maken van de ter plaatse aanwezige bodemkundige waarden en waterhuishoudkundige situatie.*
- *Bij het beheer van het openbare groen zoveel mogelijk gebruik maken van de ecologische principes.*
- *Gestreefd dient te worden naar het monitoren van de ontwikkelingen m.b.t. het ecologisch groenbeheer waarbij tevens aandacht wordt geschonken aan de educatieve waarden.*

Veilig openbaar groen

Als we spreken over veilig openbaar groen kan een onderscheid worden gemaakt tussen een drietal onderdelen die elk op hun eigen wijze benaderd dienen te worden.

Onderscheid kan gemaakt worden in:

- Sociaal veilig openbaar groen
- Verkeersveilig openbaar groen.
- Veiligheid groene elementen.

Sociaal veilig openbaar groen

Van groot belang is dat mensen die gebruik maken van openbaar groen zich veilig kunnen voelen in het groen. Een onveilige omgeving nodigt niet uit om hiervan gebruik te maken. Bij planvorming dient hieraan de nodige aandacht te worden besteed. Voorkomen moet worden dat nauwe doorgangen door hoge en dichte beplantingen worden gerealiseerd. In dit verband dient met name het groen in de directe woonomgeving en in de omgeving van scholen, sportzalen en dergelijke aan een kritische blik te worden onderworpen. Met tijdig overleg dient te worden voorkomen dat bebouwing en groenstroken zodanig gesitueerd worden dat de veiligheid in het geding komt. In dit kader dient ook aandacht besteed te worden aan de plaats van straatverlichting ten opzichte van (laan)bomen.

Sociaal veilig groen biedt ook voldoende ruimte en mogelijkheden voor de verschillende doelgroepen. Kinderen maken op een andere wijze gebruik van het openbare groen dan bijvoorbeeld bejaarden. Voorzieningen dienen hierop afgestemd te worden. Verder dient een relatie te worden gelegd met overige elementen in de openbare ruimte, in het bijzonder de verkeersvoorzieningen. De normen die zijn opgenomen in het Politiekeurmerk Veilig Wonen (en Bestaande Bouw) dienen op zo groot mogelijke schaal toegepast te worden.

In het Politiekeurmerk Veilig Wonen worden eisen omschreven en wordt een praktische vertaling gegeven ten aanzien van de integrale veiligheid in de woonomgeving. De normen voor dit keurmerk betreffende de openbare ruimte, worden van toepassing verklaard.

Verkeersveilig openbaar groen

Groene elementen kunnen een belangrijke meerwaarde hebben ten aanzien van het geleiden en scheiden van verkeersstromen. In deze zin hebben bermen, plantstroken en zelfs bomenrijen een belangrijke functie en bieden deze een meerwaarde in relatie tot verkeerskundige vraagstukken.

Andersom kunnen beplantingen ook overlast veroorzaken ten opzichte van het verkeer. Met name uitzichtbelemmerende beplantingen dienen voorkomen te worden. Bij planvorming en inrichting alsmede bij het bepalen van het te voeren beheer dient aan dit aspect ruime aandacht te worden besteed. Hiervoor zal een maximale inspanning moeten worden geleverd. Een uitzondering hierop dient gemaakt te worden op het moment dat bestaande bomen in het geding zijn. Met name als het bomen betreft die deel uitmaken van de groenhoofdstructuur dient de verkeerskundige situatie, bijvoorbeeld het maken van een inrit, te worden aangepast aan de mogelijkheden ter plaatse, waarbij het handhaven van een boom als uitgangspunt wordt gehanteerd.

Veiligheid groene elementen

Veiligheid van groenvoorzieningen kan het best tot uitdrukking worden gebracht als gesproken wordt over de veiligheid van bomen. Bomen die tientallen jaren oud zijn vormen op een bepaald moment dood hout. Het dode hout kan uit de boom vallen en gevaar opleveren voor het passerende verkeer. Ten aanzien hiervan bestaat een zorgplicht voor bomen. Dit houdt in dat de eigenaar van een boom verplicht is zodanige maatregelen te nemen dat gevaar voor de directe omgeving wordt voorkomen. Het tijdig uitvoeren van controles en het uitvoeren van onderhoudsmaatregelen vallen hieronder. Daarnaast dienen de bevindingen van een controle en de uitvoering van maatregelen vastgelegd te worden in een zogenaamd

logboek. Binnen het huidige geautomatiseerde beheersysteem zijn mogelijkheden aanwezig om per boom een logboek op te stellen.

Wanneer gesproken wordt over veilige groene elementen dan heeft dat ook betrekking op giftige planten. Met name rond speelterreinen dient aan dit onderwerp bijzondere aandacht te worden besteed.

Ook de veiligheid van bijvoorbeeld dode materialen die in het groen worden toegepast, bijvoorbeeld palen en bielzen, valt onder dit thema. Het beheer en onderhoud is gericht op het handhaven van de veiligheid, waarbij tijdige vervangingen moeten worden gerealiseerd.

Doelstellingen

Met betrekking tot het criterium veilig openbaar groen dienen de volgende doelstellingen te worden nagestreefd en te worden verantwoord. vastgesteld:

- *Gestreefd wordt het aanleggen en herinrichten van openbaar groen zodanig uit te voeren dat de verschillende doelgroepen zich veilig kunnen voelen.*
- *Het Politiekeurmerk Veilig Wonen wordt van toepassing verklaard.*
- *Ten aanzien van het handhaven van de verkeersveiligheid wordt door de gemeente Olst-Wijhe een maximale inspanning geleverd om verkeersonveilige situaties te voorkomen.*
- *De gemeente Olst-Wijhe draagt zorg voor de veiligheid van groenvoorzieningen wat tot uitdrukking komt in het uitvoeren van de zorgplicht en het tijdig vervangen van versleten voorzieningen.*

*Sociaal onveilig groen
Door beplanting te verwijderen wordt het perron
zichtbaar gemaakt.
Daarnaast zorgt de omvorming voor lagere
kosten.*

Groenbeleidsplan gemeente Olst-Wijhe

5. Beheer openbaar groen

5.1 Inleiding

Beheer is een middel, geen doel. Het doel is samenhang, kwaliteit en duurzaamheid. Andere middelen om dat doel te bereiken zijn: omvormen, afstoten en herinrichten van groen. Voor het laatste zijn investeringen noodzakelijk. Wanneer de nieuwe samenhang en sfeer van het groen gerealiseerd zijn, moeten die met het juiste beheer in stand worden gehouden. Dit hoofdstuk geeft de visie voor het beheer weer. Het geeft geen uitgewerkt beheerplan.

5.2 Visie ten aanzien van beheer

In 1981 heeft het gemeentebestuur van de gemeente Olst uit milieuoverwegingen besloten om de chemische onkruidbestrijding af te schaffen. De beoogde omschakeling naar een meer op ecologie gericht beheer werd tegengewerkt door financiële beperkingen van de gemeente. Hierdoor kwamen er geen extra middelen beschikbaar voor de geleidelijke omvorming van het groen en evenmin voor het opvangen van de verhoogde arbeidsbehoefte bij de mechanische onkruidbestrijding.

Voor de noodzakelijke verlaging van het verzorgingsniveau, die hiervan het gevolg was, heeft de gemeente nog niet overal een aanvaardbare oplossing kunnen vinden.

De effectuering van dit beleid vereist een geïntegreerde aanpak, waarbij niet alleen het groen, maar de kwaliteit van de openbare ruimte als geheel uitgangspunt is.

De groenvisie biedt aanknopingspunten voor deze integrale benadering, omdat hierbij de ruimtelijke en functionele samenhang in de openbare ruimte voorop staat.

Vanuit de visie ten aanzien van structuur en inrichting kan worden aangegeven welke voorzieningen zich qua gebruik en ligging lenen voor de ontwikkeling van groen met een natuurlijk karakter en daarop afgestemd (extensiever) onderhoud.

In de beheervisie wordt onderscheid gemaakt in vijf onderdelen:

1. Hoofdgroenstructuur

Instandhouding van de groenvoorzieningen, die deel uitmaken van de hoofdgroenstructuur krijgt hoge prioriteit. Afhankelijk van de plaats en de omgeving zal het inrichtingskarakter variëren van een natuurlijk beeld bij landschappelijke beplantingen tot een gecultiveerd uiterlijk bij groenvoorzieningen met een representatieve functie.

2. Centrumvoorzieningen

De centrumvoorzieningen vervullen een functie voor de gehele woonkern of de gehele gemeente, zoals het gemeentehuis, begraafplaatsen, kerken, winkelcentrum etc. Hier moeten inrichting en beheer van de groenvoorziening zijn afgestemd op het representatieve karakter.

3. Overgangszones (randen van woonkernen)

Inrichting en beheer van het groen in de overgangszones moeten zijn gericht op een geleidelijke overgang tussen het woongebied en het buitengebied. Hierbij moet ook rekening worden gehouden met behoud of verbetering van visuele relaties (zichtlijnen). Groen met een natuurlijk karakter en daarop afgestemd beheer verdient hier de voorkeur.

4. Wijk- /buurtvoorzieningen

Deze voorzieningen vervullen een functie voor een gehele wijk of buurt of spelen er een belangrijke rol in het groenbeeld: groen bij openbare gebouwen of scholen, grote plantsoenen, pleintjes, buurtspeelplaatsen, etc. Het groen heeft een gecultiveerd karakter en moet qua inrichting en beheer zijn afgestemd op de hoge gebruiksintensiteit van deze voorzieningen.

5. Overige groenvoorzieningen

Het kleinschalige groen in de vorm van straatbomen, gazons, heestervakken, etc. vormt een bijzondere groep, omdat de bewoners zich er in hun dagelijkse woonomgeving mee identificeren. Dit groen zal er derhalve 'verzorgd' uit moeten zien.

De ontwikkeling van een natuurlijk karakter kan op selectieve wijze worden gestimuleerd in goed overleg met de omwonenden.

5.3 Uitwerking van de groenvisie in het onderhoudsprogramma

De vertaling van de groenvisie in concrete inrichtings- en onderhoudsmaatregelen vormt een cruciaal moment in het beheerproces. Voor een optimaal verloop hiervan moet tussen bestuur en uitvoering duidelijkheid bestaan over de hiervoor genoemde uitgangspunten, oplossingsrichtingen, keuzemogelijkheden en beslissingscriteria. Ook de gevolgen van de te nemen beslissingen moeten in beeld worden gebracht.

De wijze van uitvoering van het onderhoud wordt vastgelegd in het onderhoudsprogramma. Hierin worden voor alle onderdelen van het groen de onderhoudsmaatregelen beschreven.

Voor de effectivering van de beleid moeten de genomen besluiten doorwerken in het onderhoudsprogramma. Derhalve kan aan de hand van het onderhoudsprogramma toetsing en controle plaatsvinden van de onderlinge afstemming van beleid en uitvoering.

In het groenbeheerplan 2006, het vervolg op deze groennota, is opgenomen hoe het beheer uitgevoerd dient te worden en welke kosten hiermee gepaard gaan.

5.4 Beheerniveau's

Uitgaande van de in de beheervisie onderscheiden onderdelen, wordt voorgesteld om in het onderhoudsprogramma 3 onderhoudsniveaus op te nemen en als volgt in te delen:

<u>Onderhoudsniveau 1</u>	<u>Onderhoudsniveau 2</u>	<u>Onderhoudsniveau 3</u>
Intensief onderhoud	Normaal onderhoud	Extensief onderhoud
Hoofdstructuur	Hoofdstructuur	Hoofdstructuur
Centrum voorzieningen	Centrumvoorzieningen	
	Overgangszones	Overgangszones
Wijk- /buurtvoorzieningen	Wijk- /buurtvoorzieningen	
	Overige voorzieningen	Overige voorzieningen

Groen in de ruimtelijke hoofdstructuur met een representatief karakter moet intensief of normaal onderhouden worden, terwijl in een landschappelijke omgeving ook een natuurlijke ontwikkeling en extensivering kan plaatsvinden.

De meeste centrumvoorzieningen hebben een representatieve functie, gepaard met een hoge gebruiksintensiteit en moeten derhalve intensief onderhouden worden.

In de overgangszones is doorgaans extensief onderhoud mogelijk. Naarmate het groen meer is geïntegreerd in de woonomgeving zal normaal onderhoud vereist zijn.

Wijk- en buurtvoorzieningen maken veelal deel uit van de woonomgeving en kunnen op het normale niveau worden onderhouden. In bijzondere gevallen is intensief onderhoud nodig in verband met het representatieve karakter of de hoge gebruiksintensiteit.

Het overige groen in de woonomgeving moet een normaal verzorgde indruk maken. Plaatselijk kan, indien de situatie zich ervoor leent, extensivering plaatsvinden, gericht op een meer natuurlijke ontwikkeling van het groen. Zie hiervoor het vorige hoofdstuk ecologische functie en duurzaamheid.

6. Analyse van de dorpen

6.1 Inleiding

Ieder dorp van de gemeente Olst-Wijhe heeft zijn eigen geschiedenis en karakter, identiteit. De kernen zijn over het algemeen beperkt van omvang en daardoor eenvoudig van stedenbouwkundige opzet. De kleine kernen en buurtschappen hebben een sterke relatie met hun landelijke omgeving. De relatie tussen de grotere kernen, Olst en Wijhe, is dit veel minder direct. In dit hoofdstuk worden de kernen ieder voor zich beschreven. In deze beschrijving wordt de visie nader toegelicht specifiek voor iedere kern.

6.1.1. Buurtschappen

De buurtschappen Eikelhof, Elshof, Formond en Duur, Herxen, Marle en Middel, hebben vrijwel geen openbaar groen. Behoudens enkele bermen, hagen en bomen. Hierover zal in deze nota niet nader worden geschreven, maar ook voor deze buurtschappen gelden dezelfde uitgangspunten voor het groenbeleid. Met name het landschappelijk kader is hier van toepassing.

In het vanaf 2006 op te stellen landschapontwikkelingsplan zal hierover het één ander worden opgenomen

6.2 Wijhe

6.2.1 Analyse Wijhe

De groene structuur van een dorp hangt nauw samen met de ontstaansgeschiedenis van het dorp. De lijnen bepalen de samenhang in het dorp.

De oorspronkelijke wegenstructuur van Wijhe is nagenoeg nog geheel aanwezig en bepaalt de samenhang binnen de bebouwde kom. De punten fungeren als bakens: duidelijk herkenbare plekken in het dorp. Het zijn oriëntatiepunten, zoals de hervormde kerk, de molens, gemeentehuis, het veer. Hierbij vallen markante hoogteverschillen op: de Molenbelt en de kerk zijn hooggelegen, evenals de IJsseldijk.

Langs de lijnen is lintbebouwing aanwezig. Verschillende typen huizen aan dezelfde straat. Door middel van een aaneengesloten bomenlaan kun je hier meer eenheid aanbrengen. Te denken valt aan uitbreiding van de karakteristieke leilinden welke op enkele plaatsen nog aanwezig zijn. Een ander aspect is de samenhang in de winkelconcentratie die overwegend gevestigd is langs de oude wegen in het centrum.

De structuur van punten en lijnen bepaalt voor een belangrijk deel de samenhang van Wijhe, de karakteristiek van het dorp. De vlakken hebben dit niet. De nieuwbouwwijken hebben een opzet die niet gebaseerd is op de ontstaansgeschiedenis. Alle dorpen en steden in Nederland hebben in de jaren '50 t/m '80 wijken die weinig van elkaar verschillen. In de laatste jaren is daar verandering in gekomen. Men probeert zoveel mogelijk het bestaande groen in de wijk te

handhaven. Dit betreft ook de laatste fasen van de nieuwbouwwijk De Krijtenberg. Een oude eikenwal en een bestaand bosgebied hier versterkt de samenhang.

De sfeer van het groen in Wijhe is een mengvorm van typisch 'dorpse' en typisch 'stedelijke' beelden. Door de behandeling van het groen lijken delen van Wijhe niet meer op een dorp maar meer op een kleine stad. Het onderscheid tussen 'dorps' groen en 'stedelijk' groen wordt in hoofdzaak bepaald door de gebruikte beplantingsvormen en het sortiment. Er is een groot aantal beplantingsvormen voorhanden: laanbomen, gazon, sierstruiken, bosplantsoen, heestervakken, rozen, ruw gras, hooibermen enz. En het sortiment waaruit gekozen kan worden is bijna onbeperkt. Het is een misvatting te veronderstellen dat het toepassen van een groot aantal beheergroepen en een uitgebreid assortiment leidt tot meer variatie. Wanneer overal alles wordt toegepast is er op een plek wel variatie maar een volgende plek ziet er hetzelfde uit en een volgende ook weer. Overal ontstaat een zelfde beeld, een zelfde sfeer. Variatie ontstaat door bepaalde plekken overeenkomstig hun aard, de kwaliteiten van de plek, met bepaalde beheergroepen en een bepaald sortiment te behandelen.

Bepaalde beplantingsvormen lijken van nature thuis te horen in het dorp, ze horen bij de dorpse sfeer. Het gaat bijvoorbeeld om vormen als groene berm, statige laanbomen, cultuurrozen, leibomen, bloemrijke berm, geschoren hagen, gladde gazons en bosjes. De dorpse sfeer is een menging van gecultiveerde en natuurlijke beelden. De gecultiveerde beelden zijn het representatief aspect van de dorpse sfeer. Voorbeelden zijn wisselperken, hagen, laanbomen en leilinden. Deze beelden horen meer in het centrum van het dorp en op bijzondere plekken thuis.

6.2.2 Sortiment

Het sortiment draagt in belangrijke mate bij aan het meer of minder 'dorpse' karakter van een beplantingsvorm. Naarmate het sortiment exotischer wordt, krijgt ook de beplanting een stedelijk karakter. De beplantingsvorm laanbomen met eiken is kenmerkend voor de dorpse omgeving en zijn ook in Wijhe nog te vinden. Eenzelfde straat ingevuld met sierkersen en bolboompjes past meer in de stad. Dit geldt natuurlijk ook voor Olst en de overige kernen.

Linten en lijnen geven het dorp samenhang. De lijnen bestaan uit lintbebouwing langs de oorspronkelijke zandwegen, waaraan ook nu nog gevarieerde bebouwing aanwezig is. Diverse architecturen, goothoogten en de afstand tot de weg is verschillend. Hierin meer samenhang brengen door bestrating en beplanting met dorpse en landschappelijke middelen vorm te geven. De lijnen vallen uiteen in bomenlanen, groene berm en eenduidige hagen.

6.2.3 Oorspronkelijke wegenstructuur

De bomenlanen benadrukken de oude dorpskern en de vroegere doorgaande wegen. Het is gewenst dat de volgende wegen landschappelijk blijven of landschappelijk (her)ingericht worden.

- Stationsweg
- Oranjelaan

- Nieuwendijk
- De Dijk
- Brabantse wagen
- Langstraat

Overige landschappelijke wegen:

- Pr. Bernhardlaan
- (Oude) Raalterweg
- Onder de Gelder

Waar veel ruimte voorhanden is verdient het profiel met groene bermen en laanbomen de voorkeur. Stukken van wegen zijn nog op deze wijze ingericht. Op verschillende plaatsen is echter deze structuur verdwenen. Waar mogelijk moet dit worden hersteld naar de oude situatie. De voorkeurssoort is de inlandse eik (*Quercus robur*) zoals die langs veel wegen al aanwezig is. Op plaatsen waar door de aanwezigheid van kabels en leidingen geen bomen gewenst zijn, moet nader onderzocht worden of die te verleggen zijn.

6.2.4 Winkelgebied

De Langstraat is de winkelstraat van Wijhe. Het straatprofiel van de Langstraat is smal. Bij de inrichting moet hier rekening mee worden gehouden. Bij het toepassen van bomen in de Langstraat moet rekening worden gehouden met de smalle ruimte in deze straat. Leilindes, maar ook bloklindes zijn hier toegepast. De sfeer van het centrum verhogen door bloembakken en de boomstructuren (zo mogelijk met leilindes) op elkaar te laten aansluiten.

6.2.5 Wijkontsluitingswegen

In de planmatige opgezette woonwijken (vlakken) zijn de wijkontsluitingswegen geprojecteerd. Deze wegen hebben een redelijk breed straatprofiel, waardoor ook hier duurzame bomenlanen te verwezenlijken zijn.

- Voor de wijk Krijtenberg fungeert de straat Krijtenberg als wijkontsluiting. Deze weg heeft een duidelijk doorgaande bomenstructuur in de vorm van linden. De wijkontsluiting van de 1e en 2e fase is de Bereklauw. Deze straat is voorzien van bestaande eiken, deze bomen zijn om architectonische redenen gewenst, waarbij opgemerkt moet worden dat eiken eigenlijk bomen van de eerste grootte zijn en de kans bestaat dat ze overlast bezorgen in een wijk. Omdat het bestaande eiken zijn is er bij de bouw van de wijk voldoende ruimte voor vrij gehouden. De nieuwe toekomstige rondweg moet ook een duidelijke bomenstructuur krijgen. De eik is hier een soort die goed past omdat het grenst aan de dorpsrand en zo tevens aansluit bij het buitengebied.
- De wijk Peperkamp wordt ontsloten door de Morgenlanden aan de noordkant en door Enkweg/Kerkpadsblok aan de westkant. De Peperkamp heeft geen duidelijke doorgaande bomenstructuur. Deze straten enkelzijdig van één soort bomen voorzien versterkt de wijkontsluitingsroute. Gekozen moet worden voor een soort van de eerste grootte. Voor de Morgenlanden, Kolkweiden en het Kerkpadsblok zijn essen of eiken geschikte bomen.

- De wijk Wijhe West wordt ontsloten door de Van Nahuijsstraat en de Molenbelt. Deze straten hebben geen duidelijke doorgaande bomenstructuur. Voor de Molenbelt zouden leilinden geschikt zijn omdat de ruimte hier beperkt is. Er moet hier echter wel rekening worden gehouden met de molen-winden (molenbiotoop).

Voor deze brede wegen is het belangrijk dat ze een duidelijke boomstructuur met inheemse bomen hebben. Hiermee dragen de bomenlanen ook bij aan de verkeersbegeleiding. Deze wegen voorzien van natuurlijker bermen, welke aansluiten op doorgaande wegen buiten de bebouwde kom en het landgoed De Gelder. Zorgen voor veel kleur in deze bermen door middel van inzaaien van bloemenmengsels en bolgewassen (Raalterweg).

6.2.6 Woonstraten

In de woonstraten fungeren de bomen niet als structuurdragend groen, maar als aankleding van de straten. Ze dragen bij aan de architectonische waarde van de straat. Een straat zonder bomen doet erg versteend aan. Zelfs de kleinste boom kan dit straatbeeld doorbreken. Om overlast op langere termijn te voorkomen moet in de woonstraten steeds goed gekeken worden naar de beschikbare ruimte. Bomen van de derde grootte of zuilvormige bomen zijn in smalle straten goed toe te passen. Door het aanplanten van hagen kan ook een betere architectonische waarde worden verkregen eventueel in combinatie met bomen. Bij het streven naar bomen in iedere straat, gaat het niet om de kwantiteit van de bomen, maar om de duurzame kwaliteit. Eén volwassen boom op een goede plaats heeft op termijn meer uitstraling en waarde dan tien dunne bomen.

Dat natuurlijk en cultureel goed samen kunnen gaan is te zien in het gerenoveerde park Wijhezicht.

6.3 Aanpassing bestaande straten/wijken in Wijhe.

Hieronder volgen aanbevelingen voor aanpassen van het bestaande gemeentelijk groen in het dorp Wijhe. Hierbij is gekeken naar de criteria genoemd in dit plan en de gewenste structuren vermeld op de tekening.

6.3.1 Centrum

In de winkelstraat (Langstraat) bevindt zich nagenoeg geen openbaar groen, doch zijn in particuliere tuinen en bij de kerk belangrijke beeldbepalende bomen aanwezig. Samen met het park achter het gemeentehuis en de bomen van De Brabantse Wagen bepaalt dit in grote mate de hoofdgroenstructuur van het oude dorp. De omgeving van het Marktplaatsje is nu beplant met leilindes. In de aangrenzende straten zoals het Havenpad, Rambonnetstraat, Maasstraat en Leenstrastraat is nu geen boomstructuur aanwezig. Er is hier geen ruimte voor grote bomen. Door in deze straten leilindes toe te passen die weinig ruimte vragen versterkt je het dorpse karakter; het toepassen van strakke zuilvormige bomen is hier ook mogelijk. Deze wijk is inmiddels op de schop genomen en wordt op enkele plaatsen drastisch gewijzigd. Getracht moet worden de ouder dorpse sfeer minimaal te handhaven. De te realiseren groenvoorzieningen moeten de sfeer versterken. Dit is afhankelijk van de beschikbare ruimte van het groen en hoe het stedenbouwkundig plan vorm krijgt.

In de Molenstraat staan sierkersen; in de toekomst deze vervangen voor duurzame bomen van de tweede of eerste grootte zoals bijvoorbeeld *Quercus palustris* (moeras-eik). Bij de geplande renovatie van het centrum is het mogelijk deze wensen mee te nemen.

De bestaande bomenlanen aan de Stationsweg en Oranjelaan handhaven en waar nodig aanvullen. Met de Pr. Bernhardlaan aansluiting zoeken op de Stationsweg en op de eiken die langs de Zandwetering staan. De taxus die hier staat voldeed niet aan het beoogde beeld. In het voorjaar van 2005 zijn er met inspraak van de bewoners een aantal nieuwe eiken geplant in plaats van deze Taxus. Hierdoor is de hoofdgroenstructuur hersteld.

6.3.2 Broekslag

In de wijk Broekslag is het openbare groen, als één van de eerste wijken in de gemeente Wijhe eind jaren negentig gerenoveerd. Het plantsoen was versleten en bevatte veel arbeidsintensief groen. Dit had te maken met de beschikbare ruimte voor het groen.

Voor ecologisch groen is het merendeel van de plantvakken te klein. Langs de rand van de wijk, langs het spoor is wel ruimte gevonden voor ecologisch groen. Door hier inheemse bomen zoals eiken en essen te handhaven en aan te vullen met daaronder brede bloeibermen is een start gemaakt met dit type groenbeheer in deze wijk.

In de wijk de Broekslag ontbrak een duidelijke boomstructuur. Door toepassing van *Pyrus call.* Chanticleer in de Julianalaan, Beatrixlaan, Torenstraat en Broekslag is een doorlopende boomstructuur ontstaan, waarmee de eenheid, samenhang van de wijk is versterkt.

6.3.3 Wijhe West

De wijk Wijhe West is een van de eerste wijken van Wijhe. Deze wijk kenmerkt zich door enige plantsoentjes met een trapveld en een parkje met enkele bomen. Een echte groenstructuur is hierin niet te herkennen. Veel plantsoen is sterk verouderd; lees versleten. Het voldoet niet meer aan de huidige beheerseisen en dient aangepast te worden.

In de wijk Wijhe West ligt een grasveld wat voor meerdere doeleinden wordt gebruikt. Het ligt middenin de wijk naast een basisschool. De randen van het veld zijn aangeplant met heesters en bomen en zodoende gescheiden van de aangrenzende woonwijk. Op het terrein vinden ook incidentele activiteiten plaats zoals het plaatsen van een feesttent of circus.

In de straten De Grienden en De Kupe staan bolacacia's die hier door hun vorm (klein bolletje) en grootte (te klein) niet voldoen. In de Nijlandstraat/Achter de Hoven staan meidoorns en appel-boompjes. De samenhang wordt vergroot door in deze straten één soort van voldoende grootte toe te passen bijvoorbeeld de *Pyrus call. Chanticleer*.

Op dit moment vindt een grote renovatie plaats van vele woningen in Wijhe -West en gedeelten van het centrum. In de voorbereiding is rekening gehouden met het aanbrengen van nieuwe laanbeplanting.

Ook zijn nu reeds vervangende bomen geplant voor de berken van Dijkzicht. Deze bomen geven veel overlast bij bewoners en enkele bewoners zijn allergisch voor deze berken. Het college heeft hun verzoek gehonoreerd en is bepaald dat de berken over 5 jaren gekapt kunnen worden. Tegen die tijd hebben de nieuwe lindes (*Tillia cordata Greenspire*) zich dusdanig ontwikkeld dat zij het beeld kunnen overnemen.

6.3.4 Wijhezicht

In de wijk Wijhezicht ligt een grote vijver in een park met bossen en bosplantsoen die zoveel mogelijk natuurlijk beheerd wordt. Momenteel groeit het fluitekruid er weelderig.

Doordat de beschoeiing van de vijver in het park vervangen en de vijver uitgebaggerd diende te worden is het park in 2003 gerenoveerd. Hierbij vele kaprijpe populieren geveld en vele struiken gerooid. Hierdoor is het park open geworden en voldoet beter aan de eisen m.b.t veilig groen. Daarnaast is ruimte ontstaan voor nieuwe natuur er is licht gekomen in de vijver waardoor oeverbeplanting nu meer kans krijgt zich te ontwikkelen.

Het openbare groen in de straten is echter vrij weinig, terwijl ook hier een duidelijke boomstructuur ontbreekt.

6.3.5 Peperkamp

De wijk Peperkamp is, behalve de straat Schimmelpennincklaan welke dateert uit de jaren 20, gebouwd in de jaren '70 tot '80. Kenmerkend is dat het groen meer gecentreerd is. Veelal achterlangs de woningen bosplantsoen met hierin ook bomen, zoals de Noorder Koeslag en de Wiederhorsten. Vaak ook op plaatsen toegepast welke hiervoor niet geschikt zijn, zoals vakken van 2,5 bij 5 meter. Het verschilt per bestemmingsplan en dus jaar van aanleg hoeveel groen in de straat is aangebracht. De Kolkweiden en Wittemerslag bevatten relatief veel ruimte voor openbaar groen. De straten De Wandelingen, De Lange Slagen en IJssellanden hebben vrijwel geen openbaar groen. Derhalve hebben deze straten wel een groene aanblik doordat tuinen groter zijn dan elders.

In de Peperkamp is meer groen aanwezig dan in de oudere woonwijken nabij het centrum. Maar ook hier is het groen vrij saai en traditioneel van opzet en wordt niet voldaan aan de huidige criteria van een woonwijk waar voldoende mogelijkheden zijn om te wandelen, zitten, spelen enz. Het beeld dat het openbare groen in deze wijk heeft is groen met weinig variatie. De meeste vakken bestaan uit gras, heesters en enkele solitaire bomen. In deze wijk zijn veel oude plantsoen- vakken te vinden. Er bevindt zich een wisselende boomstructuur. De Raalterslag aan de kant van de Zandwetering kan ecologisch worden ingericht evenals de Wiederhorsten aan de zijde van de Raalterweg. De Noorder Koeslag aan de spoorzijde de bomenstructuur completeren en de ondergrond ecologisch groenbeheer toepassen.

De ontsluitingsweg Kerkpadsblok, Morgenlanden, Kolkweiden moeten voorzien worden van een uniforme boombeplanting aan één zijde met bomen van de 1e grootte bijvoorbeeld essen of eiken.

De Kolkweiden en Kerkpadsblok bomen in verharding verwijderen (lijsterbes) en om de 50 m een goede boomplek realiseren door de bodem te verbeteren en een boom van de 1e grootte aanplanten. Eind 2005 zijn de trottoirs van de Kolkweiden en het begin van De Wandelingen herstraat. De lijsterbessen zijn daarbij gerooid. Op plaatsen waar het trottoir wat breder is zijn in het voorjaar van 2006 nieuwe bomen geplant, waarbij ook aandacht is besteed aan de groeiplaats.

In de Disselhof de appelbomen verwijderen en er grote bomen (*Quercus palustris*, moeras eik) voor in de plaats zetten. Bij de renovatie van het groen tijdens de aanleg van het bergbezinkbassin in de Disselhof zijn de appelboompjes op verzoek van de buurt terug gekomen in de straat. Hieruit blijkt dat het gewenste beleid niet altijd werkelijkheid kan worden. Enkele straten die vrijwel geen groen hebben zoals De Wandelingen, De Lange Slagen en IJssellanden voorzien van enkele bomen in de verharding (moeras-eik).

De dorps sfeer in de Schimmelpenninklaan die tot uiting komt in de toepassing van leilindes, meidoorn en heestervakjes moet worden behouden. De bermen van de Zandhuisweg voorzien van bomen (eiken) en inzaaien met een bloemmengsel. Raalterslag, deze hoek is aan de kant van de Raalterweg open gemaakt. De buurt heeft nu meer uitzicht op de Raalterweg en de toegang tot het landgoed De Gelder.

Er zijn groepjes *Rhododendron* geplant. Deze beplanting sluit aan bij de beplanting van het landgoed. Voor de toekomst is een verdere ecologisering van deze strook gewenst. Door het minder intensief maaien (bijv. 2 à 3 x per jaar) ontstaat ook hier een bloeiende berm in aansluiting op de berm van de Raalterweg.

Bermen van de Raalterweg in de voorzomer, kleurrijk.

6.3.6 Raalterweg

De bermen van de Raalterweg lopen door tot in het centrum van Wijhe. Hierdoor heeft de Raalterweg meerdere functies. De hoofdfunctie is verkeersgeleiding. Door de bermen ecologisch te gaan beheren / in te richten wordt de esthetische/decoratieve en de functie voor de fauna steeds belangrijker. Bermen inzaaien met mengsels van wilde planten waardoor direct een aantrekkelijker beeld ontstaat. De Raalterweg is, naast een belangrijke verkeersader welke het dorp in tweeën splitst, ook een duidelijke groene lijn dwars door het dorp. De weg is in dit plan aangemerkt als hoofdgroen-structuur. De voormalige provinciale weg heeft een breed profiel en bevat vele eiken, waarvan enkele zeer oud. In deze hoofdgroenstructuur ontbreken een aantal schakels, met name vanaf de dijk (Rijksstraatweg) tot aan de spoorwegovergang is geen sprake van een duidelijke groenstructuur, terwijl het profiel dit wenst en toestaat.

Nabij de Wijhese poort (vanaf de hoek Enkweg tot aan het Kuierpad) zijn in een groenstrook langs de sloot van de Raalterweg in 1998 elzen geplant. Deze *Alnus 'Spaettii'* zal in de toekomst het beeld gaan bepalen. De jonge bomen groeien snel en er zal binnen enkele jaren een laan ontstaan. Om dit beeld voor het resterende deel van de Raalterweg te versterken dienen de bestaande elzenbomen in de berm vervangen te worden voor eveneens dit type els.

Op dit moment staan hier 3 typen els, en allemaal niet geschikt als laanboom op deze drukke weg. Het herstellen van deze hoofdgroenstructuur dient prioriteit te krijgen.

Zie hiervoor ook de opmerkingen gemaakt in de klankbordgroep.

6.3.7 Spoorlijn (Deventer-Zwolle)

De spoorlijn loopt dwars door het centrum van Wijhe. Zij scheidt zodoende de westelijke en oostelijke helft van elkaar. De bermen van de spoorlijn die dwars door Wijhe lopen zorgen ervoor dat de flora tot in de kern kan doordringen. Op de tekeningen is deze groene lijn aangemerkt als groene hoofdstructuur, ook al betreft het slechts een beperkte hoeveelheid groen van derden. (NS).

6.3.8 Krijtenberg

De Krijtenberg is de laatst gerealiseerde nieuwbouwwijk. Er is bij de aanleg van de 1e fase van deze woonwijk onvoldoende ruimte gelaten voor een duidelijk groenstructuur. Langs de ontsluitingsweg Krijtenberg is wel voldoende ruimte gelaten voor een groenstructuur. Vanaf het landgoed De Gelder tot aan de 4e fase is een duidelijke bomenstructuur te onderscheiden. De ontsluitingsweg de Krijtenberg is voorzien van lindebomen (*Tilia cordata* "Greenspire").

Krijtenberg 2e fase is aangelegd in een bestaand bosgebied. De goede en waardevolle delen zijn gespaard en slechte delen zijn gekapt. Langs landerijen stonden oude eikebomen, deze zijn gespaard en langs de bomen is een wijkontsluitingsweg gelegd. Gevolg is dat de weg Bereklauw een belangrijke laan is in de groenstructuur van de 2e fase.

Eikenbomen die een onderdeel vormen van de groenstructuur die de 1^e en 4^e fase van de Krijtenberg met elkaar verbinden

Bij de realisatie van de 3e fase zijn ook waardevolle houtopstanden bewaard gebleven en slechte (naaldboombossen) gekapt. Het nieuwbouwplan kenmerkt zich door de delen bos welke aan de noord- en westzijde rondom de wijk liggen en door de oude boombestanden midden in de woonwijk. Het bos bestaat uit een eikenbos en een beukenbos en delen met gemengde houtopstanden. Ook is een nieuw stuk bos aangelegd, hier zijn jonge eikjes aangeplant. In de straat Meidoorn zijn op twee plaatsen opstanden van acacia bewaard gebleven. Tevens is een rij oude eikenbomen in de leeftijd van 150 jaar gespaard. Deze bomen bevinden zich in een ruime groenstrook, welke als een groenstructuur verbinding maakt met de 1e en 4e fase van de Krijtenberg. Het snippergroen is aangelegd met bodembedekkers en heesterrozen. Het snippergroen is noodzakelijk voor de aanplant van bomen in de straat. Het bosgebied is in de zoom aangevuld met bosplantsoen, heesters zoals kardinaalsmuts, kornoelje, sleedoorn en hazelaar. In de strook met de oude eiken is ter afscherming van de huizen en tuinen een bosplantsoenstrook aangelegd. Deze strook wordt extensief beheerd, hierdoor is ontwikkeling van onderbegroeiing en kruidengroei mogelijk. Het is een van de weinige stroken waar een extensiever en natuurlijker beheer mogelijk is in de directe aanwezigheid van huizen.

De inrichting van de Krijtenberg 4e fase in uitvoering is anders dan de voorgaande fases. Door de ligging van de woonwijk aan het buitengebied vraagt het om een inrichting die geleidelijk

overgaat in het buitengebied. Langs de rand van de wijk is een bufferzone opgenomen als overgangszone van het bebouwde gebied naar het buitengebied. De inrichting van de woonwijk zal bestaan uit twee soorten plantsoen. Een deel zal worden ingericht als traditioneel plantsoen en een deel zal worden ingericht als plantsoen met een natuurlijker grondslag, ecologisch groen. De wijk Krijtenberg 4e fase is gebouwd in een radiaalvorm. De bestaande bomenrij wordt doorgetrokken, zodat er een halve cirkel ontstaat. Er is voor deze opzet gekozen om de al aanwezige landschappelijke structuur te volgen. Hierdoor ontstaat er samenhang tussen het landschap en bebouwing. De wijk wordt op de plaatsen die dit toelaat zoveel mogelijk ecologisch ingericht. Langs de achtertuinen komen struiken afgewisseld met ruw gras. Bij de fietspaden wordt het geheel open gehouden. Hier worden geen hoge opgaande struiken gebruikt in verband met de sociale veiligheid. De wijk heeft een politiekeurmerk gekregen, dit houdt in dat met de inrichting rekening wordt gehouden met de veiligheid. Veilige fietsroutes, geen opgaande struiken. De centrale as die door de wijk loopt wordt ingericht als een groene zone. In het centrum van deze zone is een speelplaats aangelegd.

Langs de randen kan een mantelzoom-vegetatie (struiken in hoger opgaande begroeiingen) komen. De wijk is zo ingericht dat er afzonderlijke routes voor de auto en de fiets zijn.

Krijtenberg 4^e fase, het oude patroon van de eiken is overgenomen in het stedenbouwkundigplan

6.3.9 Rotonde, Omloop en poel.

Vanaf de rotonde in de Raalterweg zal in de toekomst het verkeer worden omgeleid over de Omloop naar de Lt Andersonstraat en via de nieuwe tunnel onder het spoor zijn weg kunnen vervolgen over de dijk.

De tunnel en De Omloop zullen in het landschap worden ingepast met bomenrijen voor een goede verkeersgeleiding. Daarbij zal ten behoeve van het water wat vanaf de weg vrijkomt door aanleg van een filtersysteem het vuile wegwater worden verwerkt. Deze natte voorziening biedt veel kansen voor natuur en sluit aan op het water van de weteringen in het gebied.

De groenvoorziening tussen de Omloop en de Soestwetering ter hoogte van de Raalterweg zal ingericht worden als natuurspeelplek. Inmiddels is er een poel gegraven welke later een betere en speelsere vorm krijgt. De kinderen kunnen zich vermaken op knuppelpaadjes, stapstenen en een gevelde klimboom. De hier ontstane natuur is direct tastbaar voor de buurtkinderen en bieden mogelijkheden voor educatie. De gespaarde eikenwal heeft zich de afgelopen jaren enorm hersteld. Voorheen liep het vee onder deze eiken en heeft menig stamvoet van een monumentale eik flink beschadigd. De verwachting is dat, na het verwijderen van enkele aangetaste eiken, de overige nog vele decennia meekunnen.

6.3.10 De Noorder Koeslag

De nieuwste wijk van Wijhe waar over enige tijd gebouwd gaat worden is het stedenbouwkundig plan nagenoeg gereed. Bij de totstandkoming van dit plan is het groen nadrukkelijk betrokken. Aangezien een flink deel van de totale ruimte uit groenvoorzieningen en water zal bestaan is het cruciaal het hier gewenste beleid direct op te nemen in de planvorming.

De eisen die gesteld worden t.a.v. het water zijn eveneens bepalend voor de inrichting van de nieuwe wijk. Water krijgt een voorname rol, echter in vergelijking tot de Zonnekamp in Olst zal hier niet gekozen worden voor wadi's. Doordat er ruimte gevonden moet worden voor berging van hemelwater ten tijde van hevige regenval dient een deel van het openbaar groen hiertoe worden ingericht. Dit biedt kansen voor een gedifferentieerde natuurlijke inrichting (nat-laag en hoog vs droog).

De gewenste hoofdgroenstructuur is in het plan opgenomen met voldoende ruimte voor bomen van de eerste grootte. Daarnaast zal conform het nieuwe beleidsplan het groen zoveel mogelijk worden gecentreerd om de vorming van snippergroen zoveel mogelijk te beperken.

6.4. Olst, analyse en aanpassingen

6.4.1. Algemeen en hoofdstructuur

Door haar ligging op de stroomrug langs de IJssel grenst het dorp Olst aan een aantal gebieden dat een zeer verschillend karakter kent. Olst vormt als het ware de schakel (de overgang) tussen deze landschappelijke eenheden.

Door deze diversiteit aan landschapssferen binnen de bebouwde kom `voelbaar` te maken wordt de relatie met het omliggende landschap versterkt.

Daarnaast kan, door het aanbrengen van verschillende typen beplanting in de bebouwde kom de herkenbaarheid van de diverse wijken worden versterkt.

De oude structuren zijn binnen de kom op veel plaatsen nog duidelijk aanwezig. De ontsluitingswegen zijn van oudsher voorzien van laanbeplanting. Deze wegen zijn op de kaart aangeduid als hoofdgroenstructuur. Op veel plaatsen zijn, om deze hoofdstructuur te versterken, bomen geplant op particuliere grond. Vaak is gekozen voor linde, *Tilia flavescens* `Glenleven` een prachtig en gezond type linde, welke mits er voldoende ruimte voorhanden is uit kan groeien tot een beeldbepalende boom. Juist de ruimte is vaak onvoldoende in de tuin voorhanden en daarbij speelt dat dit type linde veel overlast geeft in de vorm van druipen. Dit druipen wordt veroorzaakt door luizen en geeft onderbeplanting in de tuin weinig kans tot overleven. Vervanging van deze bomen is, mede gezien de reacties tijdens de inspraak, op veel plaatsen onoverkomelijk en soms noodzakelijk.

Een aantal delen van de hoofdgroenstructuur in Olst is niet of zeer gering voorzien van bomen, zoals de Kornet van Limburg Stirumstraat. Bij de laatste reconstructies zijn grote delen van de openbare ruimte verhard, terwijl juist hier bomen geplant hadden kunnen worden. Voor de toekomst dient hier andermaal aandacht aan geschonken te worden.

6.4.2. Centrum

Het centrum wordt op dit moment heringericht, er worden nieuwe winkels gebouwd en vele appartementen. Daarbij is in de winkelstraten de openbare ruimte opnieuw voorzien een nieuw tapijt en zijn nieuwe bomen geplant, passend bij de representatieve functie.

In 2006 en 2007 zal het park de Olsterhof een gedaantewisseling ondergaan. Ook hier worden appartementen gebouwd en wordt het park gerenoveerd. Het park is een beeldbepalend onderdeel van de groene ruimte en moet als zodanig met veel respect worden behandeld. De monumentale bomen worden daarbij ontzien, het bouwplan is hiertoe aangepast. Door bij de renovatie van het park reeds nu vervangende bomen te planten, blijft ook in de toekomst het aantrekkelijke bomenbestand intact. Door het park een betere ontsluiting te geven zal het veel meer worden gebruikt en niet uitsluitend door hondebezitters.

Kenmerkend voor het centrum van Olst is de aanwezigheid van een aantal zeer waardevolle en karakteristieke groenelementen, zoals de Olsterhof. Ook genoemd kunnen worden de entree van de Dekkerlaan (groen van derden en de wijk Het Kortrick), het groen langs de Benedendijk en Pluimstraat, de oude begraafplaats, het groen rondom het gemeentehuis en het groen rondom het station. Vanzelfsprekend dient hier zeer zorgvuldig mee te worden omgegaan, omdat het voor een ieder zeer herkenbaar is en unieke stukjes groen zijn die in

Groenbeleidsplan gemeente Olst-Wijhe

vele andere plaatsen al verdwenen zijn. Handhaving staat bovenaan en daarbij dienen functies te worden vergroot, zoals verblijfs en speelgebied.

6.4.3. Oud Olst

De Wijk Oud Olst kenmerkt zich door het zeer sporadisch voorkomen van openbaar groen. Om toch een dorpsse sfeer te verkrijgen kunnen op enkele plaatsen in de straat solitaire bomen geplant worden van de 2^e grootte. Ook kunnen kleine plantvakken zorgen voor de gewenste sfeer door deze te beplanten met bloeiende gewassen.

De relatie met het buitengebied ontbreekt door de aanwezigheid van een zeer dominant dijklichaam. Door deze te accepteren en te trachten er een bloeiende dijk van te maken zal deze het specifieke beeld en ligging accentueren. De keur van het waterschap staat geen bomen toe in deze strook. Misschien door de stedelijke ligging en de bescherming van de dijk aan de zijde van de IJssel zal dit in toekomst op enkele plaatsen mogelijk worden.

6.4.4. Olst Noord

De wijk Noord grenst zowel aan het relatief open weidegebied als aan de zone op de oeverwal. Daar waar mogelijk zal getracht worden beide karakteristieken zich in de wijk te laten manifesteren. Kenmerkend is de aanplant van vele fruitbomen (sierperen) en de aanwezigheid van een heuse bongerd. Door op diverse plekken de wijk 'open' te maken ontstaat er meer verbinding met het open liggend landschap. Door op de rand van de wijk de overgang met bomen in te richting wordt, vanuit het landschap gezien, de wijk ingepast.

Olst Noord is de afgelopen jaren gerenoveerd, het riool vervangen, de wegen zijn herstraat en vele woningen zijn opgeknapt. Aan de groenstructuur is weinig tot geen aandacht gegeven. Het bomenbestand is op veel plaatsen versleten, met name Esdoorn en Prunusbomen. Ook heestervakken dienen om deze reden vervangen te worden. Ook kan er op diverse plekken gekozen worden voor gras om de kosten te beheersen.

6.4.5 Het Kortrick

De wijk het Kortrick is zo'n 30 jaar oud en kenmerkt zich door een ruime en groene opzet. Door deze stedenbouwkundige indeling is er een prettige woonwijk ontstaan met belangrijke groenelementen en een hoofdgroenstructuur. In het verleden is vanwege deze grote hoeveelheid groen er veel groen afgestoten en verkocht. Daarbij zijn ook delen van de hoofdgroenstructuur verkocht. Getracht moet worden deze hoofdgroenstructuur te behouden ook op particuliere grond.

Al tijdens de inspraakavond is er gesproken over de platanen in deze wijk. Zo zijn nu al van een flink formaat en zullen in toekomst minimaal toenemen met de faktor 3. Er zal dus gekozen moeten worden voor een andere boom. Voor de gehele wijk zal een nieuw plan gemaakt moeten worden want ook op het huidig beheer dient er veel veranderd te worden. Vele plantsoenen kunnen worden omgevormd. Een ander probleem in deze wijk is op diverse plaatsen het parkeren. Om hiervoor oplossingen te realiseren zal er aanspraak gedaan moeten worden op de openbare groene ruimte.

6.4.6 Industrieterrein

Het industrieterrein heeft een dubbele representatieve functie. Enerzijds zal een goed samengestelde en goed onderhouden groenvoorziening haar weerslag hebben op het beeld van het totaal. Anderzijds zullen bedrijven reageren door hun eigen onderhoud hierop af te stemmen.

De groenelementen dienen er voor te zorgen dat het Industrieterrein de Meente in het landschap wordt ingepast. Handhaving van deze groenstroken is om deze reden zeer gewenst. De geplande privatisering van deze groenstroken staan om deze reden ter discussie.

6.4.7 Olst Zuid en de Zonnekamp

De voorlaatste uitbreiding kenmerkt zich door goed gecentreerd groen. Met name rondom de bergingsvijver is er sprake van grootschalig groen. In de woonstraten is er nagenoeg geen openbaar groen aanwezig. Hierdoor ontstaat een stedelijk karakter. Daarnaast is de aanwezig boomstructuur in de verharding aangebracht. De huidige technische inzichten geven aan dat er ondergronds op de korte termijn problemen zullen gaan ontstaan voor een duurzame instandhouding van deze bomen. Aanpassingen ondergronds zijn de komende jaren noodzakelijk om het huidig bomenbestand te laten ontwikkelen en te handhaven.

De Zonnekamp heeft eveneens grote gecentreerde groenelementen. Hierdoor ontstaat er een groen beeld voor de hele wijk. De woonvelden worden vaak afgeschermd met een Wadi. Deze voorzieningen voor de berging van hemelwater zorgen ervoor dat dit water in de bodem kan infiltreren. Door de wadi's in te zaaien met een wild bloemenmengsel en deze als zodanig te beheren ontstaat een fraai natuurlijk landschap.

In de overgangszone naar de dijk is ook ruimte voorhanden voor een groot kunstwerk. De kunstenaar Marc De Roover zal naar verwachting in 2008 zijn kunstwerk "kantwerk" hier realiseren. Dit zal goed passen in deze groene omgeving van het park. De realisatie van een trapveld, een voorziening voor heel Olst-Zuid, past prima in deze omgeving.

De inrichting van de wijk zal conform het nieuwe beleid zijn. Volop te beleven in het groen, tegen acceptabele beheerkosten.

6.5. Wesepe

Het oudste deel van Wesepe-dorp is spaarzaam voorzien van structureel groen. De monumentale rode beuk bij de kerk vormt hierop een uitzondering.

De Scholtensweg, een groene hoofdstructuur, heeft mogelijkheden om te worden voorzien van een uniforme laanbeplanting. Tijdens de inspraakavond is dit ook aan de orde gesteld, vervolgens heeft de klankbordgroep deze wens overgenomen. Binnen de kom is er sprake van een zeer divers boombestand van verschillende grootte.

In het dorpsontwikkelingsplan wat binnenkort (medio 2006) zal worden vastgesteld is opgenomen diverse aanpassingen aan de structuur van het dorp. Zo zal bij de omlegging van de N348 het gedeelte Raalterweg binnen het lint omgevormd worden naar een dorpse structuur. Ook hier is sprake van een hoofdstructuur, echter zonder groen. Door aanplant van nieuwe laanbomen en diverse groenvakken zal een dorpse sfeer ontstaan.

Tevens zal er verbinding gemaakt worden tussen dorp en lint. In het tussenliggende gebied kunnen een aantal woningen worden gebouwd in een groene omgeving. Door gebruik te maken van de oude spoorlijn Wesepe - Eikelhof wordt er ook aandacht besteed aan cultuurhistorie. Een wandelpad op dit oude tracé zal dorp en lint met elkaar verbinden.

Een lang gekoesterde wens zal in vervulling gaan door de aanleg van een trapveld achter de school aan de Scholtensweg. Dit biedt de ook de school mogelijkheden, zoals gebruik tijdens de sportlessen. De keuze voor deze plek gaf enige discussie. Afgesproken is dat aan het eind van 2006 het gebruik van het veld geëvalueerd zal worden met buurt. In de toekomst is er wellicht een alternatieve locatie te vinden op het gedeelte tussen dorp en lint.

Diverse groenvoorzieningen in het dorp zijn dusdanig verouderd en versleten dat vervanging op zijn plaats is. Door een ander sortiment toe te passen, passend binnen het nieuwe beheer en beheerniveau zal een minder rommelig beeld ontstaan en kunnen de beheerkosten worden verlaagd.

De Raalterweg in Wesepe zal na de omlegging gereconstrueerd worden, en vraagt o.a. om bomen

6.6. Boskamp

Het dorp valt op te splitsen in drie totaal verschillende stedenbouwkundige onderdelen. De laatste uitbreiding heeft als openbaar groen een centraal gelegen plek met daarin opgenomen de speelvoorzieningen met daarbij een verhard trapveld. Verder zijn in de verharding bomen geplant, een oplossing die tot op heden bevredigend werkt. Voor de verdere toekomst t.a.v. deze bomen moet worden vastgesteld dat hier geen sprake is van een duurzame oplossing. Er is bij de aanleg onvoldoende aandacht besteed aan met name de ondergrondse beschikbare ruimte voor deze bomen. Ook worden ze met enige regelmaat beschadigd door met name het verkeer. Het toegepaste sortiment geeft problemen, met name esdoorns zijn in de verharding veel minder duurzaam.

Voor de komende jaren zal er voor deze bomen een plan gemaakt moeten worden om deze boombepanting voor de toekomst te bewaren. Op enkele plaatsen dienen bomen vervangen te worden voor betere soorten.

De inbreidingslocatie van het plan Ten Have, de Knoppertlaan, is een dusdanig volgebouwd plan dat er voor openbaar groen geen ruimte was. Dergelijke ontwikkelingen van projectontwikkelaars zijn lastig te sturen, maar van een dorpse sfeer is hier geen sprake. Zelfs de bestaande groenstrook langs het trapveld moest ten behoeve van de nieuwe woningen gedeeltelijk plaatsmaken voor ruimte t.b.v. de woningen. Het gevolg was dat er geen begrip bij de bestaande bewoners aanwezig was voor de kapvergunning. Terwijl de nieuwe bewoners regelmatig klagen over bladoverlast, schaduw en overlast van voetballende jeugd. Voor de toekomst dienen dergelijke ontwikkelingen ook getoetst te worden aan het groenbeleid en speelplaatsen beleid. Over enkele jaren zal de groenstrook tussen het speelveld en de nieuwe woningen zijn volgroeit en zal de overlast verminderen. Het bestaande bomenbestand in deze strook dient andermaal kritisch beoordeeld te worden zodat de overblijvende bomen ook daadwerkelijk blijvers kunnen zijn.

De Bloemenbuurt heeft, anders dan de naam doet vermoeden, bijna geen openbaar groen. Desondanks is er sprake van een groene buurt door de vele tuinen. Wat hierin ontbreekt is een goede boomstructuur. In het verleden is gepoogd hier wat aan te doen, echter de kleine sierperen hebben te weinig volume hier wat aan te doen. Ook hier is het wenselijk een nieuw bomenplan te maken met enkele solitaire bomen van de 2^e grootte.

Het oudste gedeelte van Boskamp is geconcentreerd rondom de kerk. De oude structuur van het zg processiepadje met de oude eiken is zeer waardevol. Het is gewenst dit padje een opknopbeurt te geven en te betrekken in de openbare ruimte door het als wandelpad open te stellen. Het nieuwe plein met daarop de oude beuken is een aanwinst voor het dorp. Helaas kunnen de beuken minder goed tegen de nieuwe omstandigheden. Gevreesd moet worden dat enkele van deze bomen de komende jaren afsterven. Door de tuin van het bejaardentehuis en de pastorie open te stellen ontstaan er voor de bewoners mogelijkheden rond te struinen in hun eigen dorp.

Bij de reconstructie van de Boskamp, enkele jaren geleden, is er ook hier gekozen voor sierperen in het straatbeeld. Dit past niet in het beeld van dit gedeelte van de Boskamp, terwijl er met name bij de school veel ruimte is. De bomen dienen vervangen te worden door lindes (staan nu o.a. langs de Eikelhofweg) of door eiken (processiepadje).

Daarnaast zorgt de erg sobere beplanting voor weinig sfeer. Door enkele bloeiende solitaire heesters toe te voegen en door aanplant van bloembollen wordt op een eenvoudige wijze een vriendelijke dorpse sfeer gecreëerd.

Inbreidingsplan Ten Have: bouwwerken tegen de groenstrook met grote bomen van de Blomstraat

6.7 Den Nul

Ook Den Nul is gelegen op de stroomrug. De 2 onderdelen Rijksstraatweg en Holstweg hebben zich afzonderlijk ontwikkeld. Door nieuwe ontwikkelingen zoals de Hazelaar en het verdwijnen van industrie zal de tweedeling enigszins verdwijnen. De structuur zal wel behouden blijven waardoor beide gebieden hun eigen identiteit zullen behouden.

De Rijksstraatweg is een hoofdgroenstructuur zonder dat hiervan sprake is. De bomen die er staan dienen ondergronds meer ruimte te krijgen en daarnaast dienen er nieuwe bomen geplant te worden. Hierdoor zal er een dorpse sfeer ontstaan die bovendien er voor kan zorgen dat de snelheid van het gemotoriseerde verkeer afneemt.

De begraafplaats is een beeldbepalend element. Door deze het komende jaar op te knappen kan er voor de dorpsbewoner er een park ontstaan die ook gebruikt kan gaan worden als dorpsommetje.

Bij de renovatie van Boerhaar in 2000 is een dorpspleintje ontstaan.

6.8 Boerhaar

Het dorp Boerhaar heeft de afgelopen decennia 2 keer een ingrijpende wijziging meegemaakt van de openbare ruimte. De eerste tijdens de omlegging van de wetering en de laatste tijdens de reconstructie van de openbare ruimte in 2000 en 2001.

Nog steeds is er in de groenstructuur terug te vinden het oorspronkelijke patroon met de wetering dwars door het dorp. De oude eiken die langs het water stonden zijn hiervan getuige. De openbare ruimte is bij de laatste reconstructie dusdanig gewijzigd dat het oude wegenpatroon voor een deel is verdwenen. Dit ten gunste van de verkeersveiligheid. De inrichting van het groen geeft een dorpse sfeer met bloeiende beplanting en strakke beukenhagen om de vele parkeerplaatsen te markeren en het 'blik' te camoufleren.

De komende jaren kan men hiermee vooruit. Dit bleek ook wel tijdens de inspraakavond; vanuit plaatselijk belang Boerhaar waren er geen opmerkingen of wensen.

Inmiddels is het trapveldje aan de Overmatehoek uitgegeven als nieuwbouwlocatie, maar tegelijkertijd is er door zelfwerkzaamheid van de bewoners direct weer een nieuw trapveld aangelegd. Weliswaar ook weer op een toekomstige woningbouwlocatie, maar de komende jaren wordt hier niet gebouwd. De gemeente zorgt hier voor het maaionderhoud.

6.9 Welsum

Voor Welsum, waar de laatste jaren weer nieuwbouw is uitgevoerd (Het Middenstuk), sluit de visie aan bij de huidige situatie. Door de sobere inrichting, bomen en bermen, sluit dit feilloos aan op het omringende open landschap. Bij het Middenstuk is als overgang naar het buitengebied gekozen voor knotwilgen. Langs randen van dorpen is deze boom een prima overgang van bebouwing naar het agrarisch landschap.

Eenvoudige knotwilgen als overgang naar het open landschap in Welsum

7. Toetsingscriteria groenbeleidsplan gemeente Olst-Wijhe

7.1 Inleiding

Hieronder volgt een uiteenzetting van de visie die de afdeling Infra heeft ten aanzien van het groen als onderdeel van de openbare ruimte. Inrichten en beheren van openbaar groen is sterk locatiegebonden. Iedere locatie heeft zijn eigen historie en kenmerken.

De visie is opgebouwd uit een aantal criteria. Deze criteria moeten toegepast worden bij planvorming, inrichting en beheer van het groen.

De volgende toetsingscriteria dienen integraal bij planvorming in de afweging te worden betrokken:

- *Cultuurhistorisch inpasbaar*
- *Stedenbouwkundig toepasbaar*
- *Duurzame ontwikkeling*
- *Ecologisch waardevol*
- *Veilig openbaar groen*
- *Criteria t.a.v. beheer*
- *Financiële kaders*

Cultuurhistorisch inpasbaar

Onder cultuurhistorisch inpasbaar verstaan wij dat de inrichting van nieuwe openbare voorzieningen in het groen zodanig wordt gepositioneerd, gedimensioneerd en ingericht dat recht wordt gedaan aan de ter plaatse nog aanwezige of bekende geschiedenis. De aanwezige bodemkundige (aardkundige) en waterhuishoudkundige waarden en het daaraan gebonden grondgebruik, bebouwings- en beplantingspatronen zeggen veel over de geschiedenis en dienen bij het maken van inrichtingsplannen te worden betrokken. Daarnaast dient aandacht besteed te worden aan het behouden of herstellen van cultuurhistorisch waardevolle elementen. Te denken valt hierbij aan het handhaven en in het zicht laten van bestaande bomenrijen, singel beplantingen, waterlopen of hoogteverschillen. Dit wordt zoveel mogelijk getoetst aan het landschapsbeleid van de gemeente Olst-Wijhe. Door het meest actuele langschapsbeleidsplan (Wijhe 1998) van toepassing te verklaren voor de gehele nieuwe gemeente zijn de nieuwste inzichten hierin gewaarborgd. Specifieke kenmerken van iedere streek, buurtschap of dorp zijn terug te vinden in beide landschapsbeleidsplannen (Olst 1983).

Stedenbouwkundig toepasbaar

Met stedenbouwkundig toepasbaar bedoelen we dat bij planvorming het openbaar groen zodanig wordt vormgegeven dat het een meerwaarde geeft aan de ruimtelijke opbouw. Hierbij is het van belang om de ruimtelijke diversiteit te waarborgen. De aanwezigheid of juist afwezigheid van groen bepaalt in belangrijke mate het karakter van een bepaalde omgeving.

Bij de inrichting van wijken moet daarom in relatie tot de cultuurhistorische waarden een eindbeeld worden uitgewerkt, met ruimte voor nieuwe architectonische ontwikkelingen.

Het behoud van de identiteit van een bepaalde omgeving wordt bij het te voeren (herinrichtings)beleid als uitgangspunt genomen. Vervlakking in beeld en sfeer, waardoor de herkenbaarheid minder wordt, moet voorkomen worden.

Het stedenbouwkundig ontwerp is met name in bestaande gebieden leidend.

In samenhang hiermee behoort het aspect van sociale rechtvaardigheid te worden beschouwd. In beginsel heeft ieder mens recht op groen. Dit betekent dat het groen voor ieder mens toegankelijk en bereikbaar hoort te zijn.

Duurzame ontwikkeling

Duurzame ontwikkeling wordt als uitgangspunt gekozen om te bereiken dat in een bebouwde omgeving, met per definitie een hoge dynamiek, het groen als een stabiele factor aanwezig is. Dit geeft rust en duidelijkheid. Daarnaast is het in financieel en milieutechnisch opzicht aantrekkelijk.

Duurzame ontwikkeling wordt in belangrijke mate mogelijk gemaakt door hierop afgestemde bestemmingsplannen en (her)inrichtingsplannen te maken. Dit is alleen mogelijk als duurzame ontwikkeling gebaseerd is op een maatschappelijk draagvlak.

Het is van groot belang integraal af te wegen of bij ruimtelijke ontwikkeling een duurzame groene inrichting en beheer tot de mogelijkheden behoort. Indien er gekozen wordt voor oplossing om de hoofdgroenstructuur te herstellen of te realiseren dient dit een duurzaam te zijn. Dit houdt in dat er voldoende bovengrondse, maar vooral ondergrondse ruimte aanwezig dient te zijn. Een keuze kan zijn geen kabels en leidingen in de buurt van groeiplaatsen van bomen. Daarnaast dient de noodzakelijke doorwortelbare ruimte beschikbaar te zijn voor de boom. Dit verlangt behoorlijke aanpassingen ook in financiële zin.

Ecologisch waardevol

Ecologische waarden maken herkenbaar wat op een bepaalde locatie van nature aan flora en fauna voorkomt. Door natuurlijke verschijningsvormen van flora zoveel mogelijk te bevorderen kan ook de fauna hier zijn voordeel mee doen.

Met name randzones overgangsgebieden tussen landelijk gebied en stedelijk gebied en invalswegen zouden volgens dit principe kunnen worden ingericht en beheerd. Ecologisch waardevol groen kan een bijdrage leveren in het kader van compensatie van natuurwaarden die verloren zijn gegaan. Ecologisch beheer wordt als zeer duurzaam beschouwd.

Veilig openbaar groen, sociale veiligheid en verkeersveiligheid

Groen heeft een grote invloed op de veiligheid in de omgeving waar mensen vertoeven. Met veiligheid wordt hier vooral bedoeld op de sociale veiligheid. Voelt een mens zich veilig in zijn of haar woonomgeving, de plaats waar men werkt, naar school gaat of recreëert. Bij planvorming dient aan dit aspect aandacht te worden besteed waarbij zoveel mogelijk de aanbevelingen worden gevolgd die zijn opgenomen in Politiekeurmerk Veilig Wonen. Dit geldt met name in relatie tot de openbare verlichting. Het is dan ook van belang de inrichting van het openbare groen en de openbare verlichting op elkaar af te stemmen.

Op het gebied van de verkeersveiligheid is het van belang dat het groen zodanig wordt gesitueerd dat het verkeer hiervan geen hinder ondervindt. Ook kan het groen ondersteunend zijn aan verkeerskundige functies.

Een ander belangrijk aspect met betrekking tot de veiligheid is de veiligheid van de groene elementen zelf. Dit geldt met name voor bomen. De gemeente heeft een zorgplicht voor de veiligheid van de openbare ruimte en kan voor eventuele schade aansprakelijk worden gesteld.

Criteria ten aanzien van beheer

Bij een levend product als groen is een hoog frequent onderhoud nodig. De wijze waarop het beheer en onderhoud plaatsvinden bepaalt mede de leefbaarheid in een kern of wijk. Bij planvorming dient ruim aandacht te worden besteed aan het beheer van het groen. De schaalgrootte van het groen, de bereikbaarheid en de functionaliteit van het groen maar ook regeling ten aanzien van ARBO en milieu verdienen in dit kader ruime aandacht.

In het groenbeleidsplan wordt in het hoofdstuk beheer duidelijk welke keuzes kunnen worden gemaakt voor intensief, normaal of extensief beheer van openbaar groen. Een integrale benadering van het beheer van de openbare ruimte wordt daarbij als leidraad genomen.

Financiële kaders

Financiële aspecten zijn van groot belang voor het maken van een afwegingen bij planvorming en inrichting.

De huidige financiële problematiek noodzaakt kritisch te kijken naar deze afwegingen, maar zoals eerder vermeld dient dit niet ten koste te gaan van de visie.

Een financiële paragraaf dient zoveel mogelijk keuzemogelijkheden te bieden

Een voorbeeld is de keuze in beheermogelijkheden en de daaraan gekoppelde kosten.

8. Verkoop van openbaar groen

8.1 Toelichting

In beide voormalige gemeenten zijn er altijd mogelijkheden geweest tot afstoting van openbaar groen. Hieraan lag in Wijhe geen beleid ten grondslag.

Het enige besluit dat er lag was dat in de nieuwste wijken het groen zich de eerste jaren na aanleg diende te ontwikkelen alvorens er over kon worden gegaan tot overdracht. In de wijk de Krijtenberg zijn de plantsoenvakken in de eerste 3 fasen reeds meerdere jaren oud zodat nu ook in deze wijk gekozen kan worden voor verkoop van groen. Inmiddels is naar aanleiding van de bezuinigingen en de uitspraak van de gemeenteraad actief met de afstoting van openbaar groen aan de slag te gaan de verkoop van groen ook in deze wijk gestart.

In de voormalige gemeente Olst is verkoop van groen een intensief traject geweest. Hieraan lag soms beleid aan ten grondslag, zoals in de wijk 't Kortrick.

In deze wijk is een analyse gemaakt van wat in de wijk aanwezig was en welke structuren gewenst waren voor het groen. Daar deze wijk gezegend was met veel (openbaar) groen, is hier veel groen afgestoten. Inmiddels is ook hier een duidelijke groenstructuur aanwezig en zijn er conflictsituaties ontstaan doordat er groen is afgestoten wat deel uit maakt van de hoofdgroenstructuur. Ook in andere wijken van Olst is er sprake van een dergelijke conflictsituatie.

Indien er vragen gesteld worden over aankopen van openbaar groen zullen deze getoetst moeten worden.

Toetsing zal moeten plaatsvinden aan planologische, juridische en financiële criteria.

Daarnaast zijn de groene toetsingscriteria zoals beschreven in het voorgaande hoofdstuk van belang.

In dit hoofdstuk zijn deze criteria nader aangegeven, alsmede een aantal aspecten die hier een rol spelen.

8.2 Groene toetsingscriteria bij verkoop openbaar groen

Bij een aanvraag of opdracht voor afstoten van openbaar groen zal in eerste instantie gekeken moeten worden of het groen deel uit maakt van de groene hoofdstructuur. In beginsel kan groen deel uit makende van de groene hoofdstructuur niet worden afgestoten. In wijken waar zeer veel groen voorhanden is en waar de hoofdstructuur groter en breder is dan strikt noodzakelijk voor instandhouding van de groene hoofdstructuur moet alsnog een beoordeling plaatsvinden indien. De criteria genoemd in dit plan waaraan de groene hoofdstructuur moet voldoen dienen ruim vertegenwoordigd te zijn. Er dient te allen tijde voldoende ruimte aanwezig te zijn voor bomen die deel uitmaken van hoofdgroenstructuur. Als maatvoering dient er minimaal 5 meter gemeten vanaf de stam beschikbaar te zijn. In het verleden zijn zelfs groenstroken met bomen verkocht maar ook stroken met bomen grenzend aan tuinen. Hierdoor is de boom op minder dan 5 meter van de nieuwe erfgrans komen te staan. Er zijn voorbeelden bekend dat tuinhuisjes e.d. door de boomwortels worden ontzet. Hierdoor kan de gemeente, als eigenaar van de boom, aansprakelijk gesteld worden en verplicht worden deze te vergoeden.

Is de ruimte meer dan 5 meter dan kan er gekozen worden om de resterende strook aan te bieden aan de aangrenzende bewoner.

De aanwezigheid van kabels en leidingen is een ander aspect. Indien nutsvoorzieningen in de groenstrook liggen moet een verzoek tot verkoop worden afgewezen. Slechts bij herinrichting van de openbare ruimte waarbij ook vervangingen van nutsvoorzieningen plaatsvinden ontstaan er nieuwe mogelijkheden tot verkoop indien de kabels en leidingen in een tracé worden geplaatst.

Indien er afspraken gemaakt kunnen worden over afscheidingen langs verhardingen, grasstroken e.d. behoort afstoting van openbaar groen met een afschermdende functie ook tot de mogelijkheden.

Voorwaarde voor verkoop is dat het groene beeld wat er nu is blijft. Dit kan d.m.v. aanplant van een groene haag. In de voormalige gemeente Olst is dit beleid met succes ingevoerd. Door deze bepaling in de verkoopvoorwaarden op te nemen ontstaat er een eenvoudig maar groen beeld wat architectonisch verantwoord is.

In de praktijk is wel gebleken dat handhaving van deze afspraken gewenst is. Gebleken is dat na verkoop van een woning is de nieuwe bewoner niet altijd op de hoogte is van de vastgelegde afspraken. Deze dient hier alsnog door de gemeente op gewezen worden. Wellicht is een boetebepaling voor het niet nakomen van de afspraken een optie om de afspraken af te dwingen.

Uit het oogpunt van doelmatig beheer is het van belang dat de te verkopen stroken, grenzend aan meerdere percelen, in geheel en gelijktijdig worden verkocht. Hiermee wordt de zg. kanteelvorming voorkomen.

Indien er sprake is van een speelveld of speelgelegenheid dan kan van vervreemding geen sprake zijn.

Ook als t.b.v. de verkeersveiligheid het gewenst is de groenstrook in tact houden is verkoop niet mogelijk.

8.3 Verhuur openbaar groen.

In het verleden zijn diverse percelen verhuurd aan bewoners. Hiervoor werd gekozen om de kosten laag te houden en het afstoten van groen aantrekkelijk te maken. Huurprijzen van f 10,00 per jaar waren geen uitzondering voor percelen van 20, 40 of tot soms wel 200 m². Ging men deze percelen verkopen dan zou een dergelijk perceel al vele duizenden guldens gaan kosten. Denk hierbij vooral aan kadastrale en notariële kosten. Verhuur van gronden grenzend aan tuinen van koopwoningen moet voor de toekomst om de onderstaande redenen worden voorkomen.

- Het verhuren van grond verlangt jaarlijks administratie en incasso.
- Opbrengsten van huur staan vaak niet in verhouding met de administratieve kosten.
- De huurbedragen zijn dermate laag dat men eerder voor huur kiest dan voor koop van de grond.
- De kans bestaat dat na vertrek van de huurder de grond alsnog wordt terug gegeven aan de gemeente, met hoge kosten als gevolg.

Betreft het gronden die grenzen aan tuinen van huurwoningen dan is het noodzakelijk dat de gronden worden afgestoten aan de woningbouwvereniging. Inmiddels zijn hierover reeds gesprekken gaande. Dit betreft de bestaande verhuur van gronden grenzend aan percelen in

eigendom van 't Saalien, te Raalte, de woningbouwvereniging van bijna alle huurwoningen in de gemeente. Na overdracht van de gronden zal 't Saalien de huurprijs van de grond verwerken in de huurprijs van de woning. Ook bij een nieuwe huurder is het dan automatisch geregeld dat de grond overgaat en niet alsnog een nieuw contract met de gemeente opgesteld dient te worden.

8.4 Opbrengsten verkoop

In het collegebesluit van 23 juli 2002 zijn de tarieven voor verkoop van openbaar groen vastgesteld. Verkoop van groen is in eerste instantie een doel snippergroen tegen te gaan. Een daaraan gekoppeld doel is een efficiënter beheer. Een ander doel is het inwilligen van wensen van bewoners, dit geeft vaak een aanzienlijke meerwaarde van de woning.

Om deze reden zijn de onderstaande tarieven vast gesteld.

1. Grond waarbij de gemeente een belang heeft bij verkoop kost € 23,-- per m²;
2. Grond waarbij zowel de gemeente als een derde belang heeft bij verkoop c/q/aankoop kost € 34,00 per m².
3. Grond die een perceel meer waard maakt zonder dat er substantieel op gebouwd kan worden kost € 45,00 per m².
4. Grond die een perceel meer waard maakt doordat er substantiële mogelijkheden ontstaan kost € 91,00 per m².

Dit zijn marktconforme prijzen die ieder jaar door middel van indexcijfers bijgesteld kunnen worden. De overdrachtskosten zoals kadastrale en notariële verwerking, maar ook belastingen, zijn voor rekening van de koper.

Het kan dus om flinke bedragen gaan. Deze opbrengsten dienen ten goede te komen aan het groenfonds. Dit is besloten middels het B&W besluit van 26 april 2005. Immers vaak dient als gevolg op de verkoop van groen de aangrenzende groenstrook of delen van de openbare ruimte aangepast te worden. Het zijn tevens een van de weinige methoden het groenfonds gevuld te krijgen met middelen van derden.

Het groenfonds dient de aanpassingen en omvormingen van openbaar groen mogelijk te maken.

8.4 Plan van aanpak

Op basis van de toetsingscriteria kan er actief beleid gevoerd worden voor het afstoten van versnippergroen. Met name om financiële reden kan hier met voorrang naar gekeken worden. Niet alleen als inkomstenbron om het groenfonds te vullen maar vooral een efficiënt beheer te kunnen invoeren. Voorgesteld wordt dit wijk voor wijk te gaan behandelen in een werkgroep waarin diverse vertegenwoordigers van de afdelingen Grondzaken, Ruimtelijke Ordening, Welzijn en Infra kunnen plaatsnemen. Deze werkgroep kan dan nader advies uitbrengen voor het te voeren beleid en de vraagstukken die hierin kunnen ontstaan m.b.t. verkoop van openbaar groen. Daar er bij de ontwikkeling van een woonwijk ook een complete inspraakprocedure is gedraaid dient er bij de aanpassingen van de openbare ruimte ook een inspraakronde gedraaid te worden. Is er voor een wijk een verkoopplan rond dan dient deze 4 weken ter inzage te worden gelegd. Bewoners van deze wijk dienen hierover te worden geïnformeerd en kunnen hierop hun zienswijze geven. Vervolgens kunnen de reacties worden verwerkt en zal het plan eventueel worden aangepast.

Na vaststelling door het gemeentebestuur kunnen de gronden worden aangeboden.

Door het planmatig aanpakken per wijk ontstaat er duidelijkheid en kunnen tussentijdse aanvragen direct worden beantwoord met de verwijzing naar het plan of de planning van de werkgroep een dergelijk plan te realiseren. Met name bij de afdelingen Infra en Grondzaken geeft dit organisatorische voordelen.

Door bij verkoop groenstroken, zoals hier de Bereklauw, hagen voor te schrijven ontstaat een uniform groen beeld en worden schuttingen voorkomen.

9 Inspraak en bewonersparticipatie.

9.1 Inleiding

Op de eerste informatieavond van 14 juni 2004 over het nieuwe groenbeleid zijn ruim 30 personen af gekomen. Tijdens de avond is een oproep gedaan aan de aanwezige bezoekers om zitting te nemen in de klankbordgroep: Gemeentelijk Groenbeleid. Daarnaast is aan de plaatselijke belangen en de natuurbeschermingsorganisaties verzocht zitting te nemen in de klankbordgroep.

De klankbordgroep Gemeentelijke Groenbeleid bestaat uit de volgende personen en/of instanties:

Plaatselijke belang Den Nul (2 personen, waaronder de heer. J. Hofstede).

Bewonersgroep Olst: mevrouw C. Veldhoen.

Wijhe zelf: de heer. G. Roelofs en mevrouw A. Stap.

IVN De Grutto: de heren Th. Smink en W. van Rooijen.

De heer A.R. Blokland uit Wijhe

De heer M. Drost en uit Olst

Vanuit de gemeente:

de heer C. van den Berg, wethouder.

de heer Th. Krans, hoofd afdeling Infra.

de heer P. Terhorst, beleidsmedewerker groen, natuur en landschap, afdeling Infra.

De klankbordgroep is de laatste 2 kwartalen van 2004 4 keer bijeengekomen om de inspraakreacties te bespreken (zie verslagen in de bijlagen).

Daarnaast zijn diverse ingebrachte stukken doorgenomen en is de achterliggende theorie besproken. Een afrondende vergadering heeft nog niet plaatsgevonden daar er van gemeentewege en bij de afdeling Infra andere prioriteiten werden gesteld. De klankbordgroep heeft goed werk geleverd en het eindresultaat is de verdienste van de leden.

Tussendoor zijn er een 2 tal inspraakavonden geweest waar de inwoners van de gemeente hun zegje konden doen over het openbaar groen en hun wensen.

De eerste inspraakavond was op 15 september 2004 voor de kernen, Wijhe en Boerhaar (opkomst 25 personen). Op de avond voor de kernen Olst, Boskamp, Den Nul, Wesepe en Welsum van 22 september kwamen 28 personen af.

Na een inleiding zijn de bewoners per wijk of dorp uiteengegaan en hebben hun wensen en ideeën in klein verband kunnen brengen. Vervolgens zijn deze opmerkingen plenair teruggekoppeld aan de vergadering.

Van beide bijeenkomsten zijn verslagen gemaakt die als bijlage bij dit rapport zijn toegevoegd.

9.2 Aanpassingen n.a.v. inspraak en uitvoering wensen:

De wensen en ideeën die tijdens de inspraakavonden naar voren zijn gebracht zijn besproken in de klankbordgroep. Daarnaast hebben ook de leden van de klankbordgroep hun wensen naar voren gebracht tijdens de vergaderingen van de klankbordgroep Gemeentelijk Groenbeleid. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in een wensen en ideeënlijst die de komende jaren in uitvoering genomen kunnen worden. Tot op dit moment staat daar geen financiële dekking tegenover. Desondanks worden ze wel in dit groenbeleidsplan opgenomen. Er zijn, door bewoners ingebrachte wensen en maatregelen bij die ook zouden voorvloeien bij de invoering van het nieuwe groenbeleid.

Het voorstel is jaarlijks structureel een bedrag te reserveren voor uitvoering van de lijst. Er zal jaarlijks een voorstel worden gemaakt en voorgelegd aan het college om uitvoering te geven aan de wensenlijst. Om geloofwaardigheid te behouden zal in 5 jaar de lijst zijn afgewerkt.

In de lijst is een prioritering aangegeven, waarbij 1^e en 2^e prioriteit in 5 jaar gerealiseerd zal zijn, ingaande 2006. Iets wat een 3^e prioriteit heeft gekregen zal de komende jaren niet ter hand worden genomen, tenzij er in de directie omgeving werkzaamheden plaatsvinden zoals een reconstructie e.d..

9.3 Wensenlijst naar aanleiding van inspraak:

Olst:	bedrag	prioriteit
Aanpassingen bomenbestand hoofdgroenstructuur zoals Limburg Stirumlaan geven veel overlast i.v.m. verkeerde boomsoort (zg druipen van lindes)	€ 50.000,00	1 ^e
Aanduiding diverse hondenuitlaatplekken Opstellen hondenpoepbeleid	PM	1 ^e
Herinrichting 't Kortrick te grote bomen Aanpassing bomenbestand (met name plataan) Omvorming groen (eenvoudiger beheer, beter uitzicht verkeer)	€ 45.000,00	2 ^e
Invalswegen ruimer voorzien van groen Met name de gaten in de hoofdgroenstructuur opvullen Relatief hoge kosten i.v.m. verhardingen en verleggen kabels en leidingen	€ 20.000,00	2 ^e
Jan Schamhartstraat plaatsen bomen op grasveld	€ 2000,00	3 ^e
Aanplanten van hoogstamfruitbomen Beheer door vrijwilligers (hoogstambrigade)	€ 5000,00	3 ^e
Eendrachtstraat plaatsing van bomen	€ 3000,00	3 ^e
Invalswegen bijplanten van Narcissen	2.500,00	3 ^e

Wijhe:	bedrag	prioriteit
Aanpassingen bomenbestand hoofdgroenstructuur Raalterweg Gaten opvullen in de laanstructuur en verbeteren plantvakken Tevens vervangen van de huidige elzen.	€25.000,00	1 ^e
Aanduiding diverse hondenuitlaatplekken, probleem met name voor spelende kinderen. Opstellen hondenpoepbeleid	PM	1 ^e
Vervangingsonderhoud van bomen Wordt geregeld in het bomenbeleidsplan	PM	1 ^e
Aanleg van ecologische verbindingzones Wordt bij nieuwe aanleg en reconstructies naar geken, aansluiten op de bestaande zones.	PM	2 ^e
Planten van besdragende bomen en struiken	PM	3 ^e

Den Nul:	bedrag	prioriteit
Aanpassen grasveld Holstweg voorkomen parkeren en rijden auto's.	€ 15.000,00	3 ^e
Aanpassen hoofdgroenstructuur Rijksstraatweg Opvullen van gaten in de rij en plantgatverbetering huidige bomen. De straat een meer dorpse uitstraling geven.	€ 18.000,00	2 ^e
Aankleding Den Nul Rijksstraatweg zuidzijde Verfraaien dorpsentree, gronden niet in eigendom	€ 10.000,00	2 ^e

Boskamp	bedrag	prioriteit
Bomen van de Van Laakstraat beluchten en voeden Tevens enkele vervangende beplanting aanbrengen	€ 5000,00	2 ^e

Wesepe:	bedrag	prioriteit
Scholtensweg (hoofdgroenstructuur) Aanpassen boombestand naar 1 uniform type boom	€ 8.000,00	2 ^e
Averdijkstraat berken vervangen voor beter type	€ 3.500,00	3 ^e
Renovatie groen rondom de school en brandweerkazerne	€ 4.000,00	2 ^e

Welsum:	bedrag	prioriteit
Onderhoud picknickplaats langs de IJssel overnemen van het waterschap, hierdoor beter beheer	PM	3 ^e

9. Literatuur

Geraadpleegde literatuur en stukken, nota's:

- Landschapsbeleidsplan gemeente Wijhe, 1998
- Landschapsbeleidsplan gemeente Olst, 1983-1989
- Groenstructuurplan gemeente Olst 1990
- Groenstructuurplan Krijtenberg Wijhe, gemeente Wijhe 1997
- Structuurplan dorp Wijhe, gemeente Wijhe 1994
- Nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur, Min LNV 2000
- Ruimte maken, ruimte delen, 5^e nota ruimtelijke ordening 2000
- Structuurschema Groen Ruimte 2 Min LNV 2002
- Groen op waarde geschat, VNG 2001
- Balansboek Rood-Groen, Min VROM-LNV, VNG 2003
- Beleidsplan Natuur en Landschap Overijssel, Provincie Overijssel 2002
- Stadsbomenvademecum deel 1 1996
- Kiezen voor bomen, Bomenstichting 2000
- Voorbeeldplan Natuur in de stad, groenstructuurplan Moergestel 1992
- Ecologisch groenbeheer in de praktijk, IPC de Groene Ruimte 2001
- Diverse syllabi Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein
- Diverse groenplannen en nota's o.a. website "Het Wiel" Gemnet